ΤΕΥΧΟΣ 22ον ΑΘΗΝΗΣΙ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1911

Η ΦΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΘΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'-ΤΟΜΟΣ ΙΑ'-ΕΤΟΣ 21
Συνδρομὴ Ἐσωτερικοῦ δρ. 16
Συνδρομὴ Ἐξωτερικοῦ φρ. 20

ΔΙΕΥΘ. ΕΚΔΟΤΗΣ: ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Σωκράτους ἀρ. 2
Καὶ ὁδὸς Κοραῆ ἀριθ 5

Η ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ

Ὁ ἀσύρματος τηλέγραφος.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Ὁ ἄνθρωπος φύσει πλεονέκτης καὶ μὴ ἀρκούμενος ἕνεκα τούτου εἰς τὴν μεταβίβασιν τῶν ἰδεῶν του διὰ τῶν συνήθων μέσων τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως, διὰ τῶν συρμάτων δηλ ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ ἔτι ἁπλούστερον, ταχύτερον καὶ θαυμασιώτερον σύστημα, δηλ. τὴν ἄνευ διαμέσου ἀγωγοῦ ἀνταπόκρισιν. Οὕτω δὲ μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὁ νεαρὸς Ἰταλὸς Μαρκόνι ἐξετέλεσε τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἐπιτυχῆ πειράματα εἰς τὴν ἄνευ σύρματος τηλεγραφίαν.

Ἡ ἄνευ σύρματος τηλεγραφία ἤδη ἀπέκτησε τὴν ἱστορίαν της καὶ περὶ ταύτης θ' ἀναφέρωμεν ἤδη ἐν σχετικῇ συντομίᾳ μὲ σκοπὸν νὰ παράσχωμεν πάσας τὰς δυνατὰς πληροφορίας, πρὸς πλήρη κατανόησιν τοῦ περιέργου τούτου τηλεγράφου.

Ἀλλὰ πρὸ τούτου καὶ πρὸς καλειτέραν ἐξήγησιν τοῦ θέματος, χρήζει ἡ ἐξήγησις τοῦ μέσου, τὸ ὁποῖον ἀντικαθιστᾷ τὸ σύρμα τοῦ κοινοῦ τηλεγράφου. Μετὰ τοῦτο θὰ ἀναφέρωμεν σχετικά τινα περὶ τῶν συσκευῶν, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ διὰ τῆς ἀτμοσφαίρας μεταβίβασις τοῦ ἠλεκρισμοῦ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ εἶτα θὰ ἐκθέσωμεν τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς τηλεγραφίας ταύτης.

Ὅπως ὁ ἦχος καὶ τὸ φῶς, οὕτω καὶ ὁ ἠλεκτρισμός εἶναι παλμικὴ κίνησις, διαδιδομένη διὰ μέσου τοῦ αἰθέρος. Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ γάλλος φυσικὸς Fresnel παρετήρησεν, ὅτι τὸ φῶς εἶνε ἀποτέλεσμα κραδασμοῦ. Τῷ 1850 ὁ Ἄγγλος Maxwell ἐξήνεγκε τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὁμοιότητος τῆς καταγωγῆς τῶν φωτεινῶν καὶ ἠλεκτρ. ἐκδηλώσεων. Ὁ δὲ γερμανὸς Χέρτζ μελετήσας ἐπισταμένως τὸ ζήτημα, ἀπέδειξεν ὁμοίως, ὅτι οὐ μόνος τὰ ἠλεκτρικὰ κύματα διὰ τοῦ αἰθέρος μεταδίδονται, ἀλλὰ καὶ ἐξελίσσονται ἐγκαρσίως, ὅπων καὶ τὰ τοῦ φωτός. Βραδύτερον δὲ ὁ γάλλος δόκτωρ Branly εὗρε τὸ μέσον διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ διὰ ρηνιμάτων σωλῆνος του νὰ σημειώσῃ τὴν διάβασιν τοῦ ἠλεκτρ. ῥεύματος· καὶ τέλος ὁ Μαρκόνι τῷ 1896 ἐφεῦρε τὴν κεραίαν, ἥτις διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν αἰθερίων κυμάτων ἐπραγματοποίησε τὴν τηλεγρ. συγκοινωνίαν. Ὥστε οἱ τέσσαρες οὗτοι φυσιοδίφαι, Μάξβελ, Χέρτζ, Branly καὶ Μαρκόνι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἄνευ σύρματος νέας ἠλεκτρικῆς τηλεγραφίας, ὅπως ὁ Βόλτας, ὁ Γαλβάνης, Ἀραγὼ καὶ Μὸρσ συνετέλεσαν εἰς τὴν μετὰ σύρματος ἀγωγοῦ ἠλεκτρικὴν τηλεγραφίαν.

Διὰ τοῦ ὁμογενοῦς λοιπὸν καὶ ἐλαστικοῦ τούτου διαμέσου, τὸ ὁποῖον καλεῖται «αἰθὴρ» ἀναπτύσσεται ἡ ἐνέργεια αὕτη ἐν εἴδει κυμάνσεων ἐκτάσεως καὶ συνεχείας, αἵτινες ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων συσκευῶν.

Ἐν τῇ κάτωθι εἰκόνι δείκνυται ὁ τρόπος τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἠλεκτρικῶν αὐτῶν διακυμάνσεων καὶ δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν. Διάφοροι σοφοὶ κατόπιν μελετῶν ἐπὶ τῆς φύσεως τῶν διαφόρων κραδασμῶν, εὗρον τὰς ἀκολούθους σχέσεις:

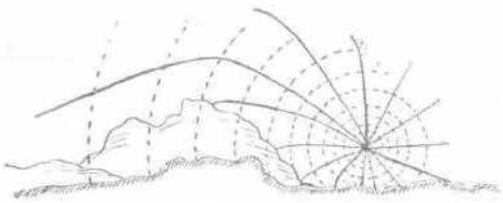

Ἀνάπτυξις τῶν ἠλεκτρικῶν κυμάτων.

Ἠχητικοὶ κραδασμοί. Εἰσὶ σφαιρικαὶ δια-

κυμάνσεις, ἀναπτυσσόμεναι μετὰ ταχύτητος 340 μ. κατὰ δευτερόλεπτον ἐν τῷ ἀέρι.

Φωτεινοὶ κραδασμοί. Εἰσὶ διακυμάνσεις ἐγκάρσιοι, διαδιδόμεναι μὲ ταχύτητα 300,000 χιλιομ. κατὰ δευτερόλεπτον.

Θερμαντικοὶ κραδασμοί. Ἡ θερμότης καὶ τὸ φῶς ἔχουσι τὴν αὐτὴν ταχύτητα, ἤτοι συνταυτίζονται μὲ τοὺς τοῦ φωτός.

Ἠλεκτρικοὶ κραδασμοί. Εἰσὶ σχεδὸν οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς τοῦ φωτός· μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἰσὶ ταχύτεροι τούτου.

Ἤδη εὐκολώτερον θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ἱ

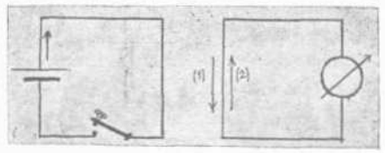

Ρεῦμα ἐξ ὑπαγωγῆς

στορικὸν μέρος τῆς ἠλεκτρικῆς ταύτης τηλεγραφίας. Ὁ Χὲρτζ ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ ἐξ ἐπαγωγῆς παραγόμενος σπινθὴρ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ παράγῃ ἐναέρια ἠλεκτρικὰ κύματα. Ὁ δὲ Φαραδάϋ ἄγγλος φυσικὸς ἀνεκάλυψε τὸ ἐξ ὑπαγωγῆς ρεῦμα, ὅπερ ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἐὰν ἔχωμεν κύκλωμα περιλαμβάνον στήλην, παροπλεύρως δὲ θέσωμεν ἕτερον κύκλωμα μετὰ γαλβανομέτρου, παρατηροῦμεν τὴν βελόνην παρεκλίνουσαν, ὅπερ σημαίνει, ὅτι ρεῦμα διέρχεται διὰ τοῦ δευτέρου κυκλώματος. Καὶ τὸ μὲν ρεῦμα τῆς στήλης ἐκλήθη πρωτεῖον, τὸ δὲ διαρρέον τὸ παραπλεύρως τοῦ πρωτεύοντος κυκλώματος σύρμα δευτερεῦον. Τοὐντεῦθεν ὁ Rumkorf ἐπενόησε τὸ φερώνυμον ἐπαγωγικὸν μηχάνημα, τὸ ὁποῖον σύγκειται εἰς δύο πηνίων, τὸ ἓν εἰσερχόμενον εἰς τὸ ἕτερον· τὸ μὲν εἰσερχόμενον, ὅπερ εἶναι καὶ μικρότερον εἶναι περιελιγμένον διὰ παχέος χαλκίνου σύρματος, μεμονωμένου διά μετάξης. Διὰ τοῦ σύρματος τούτου διέρχεται τὸ πρωτεῦον ρεῦμα. Εἰς τὸ δεύτερον πηνίον εἶναι περιελιγμένον λεπτότατον χάλκινον σύρμα, ἐπίσης μεμονωμένον διὰ μετάξης. Ἐπὶ τοῦ σύρματος δὲ τούτου παράγεται τὸ ἐξ ἐπαγωγῆς ρεῦμα.

Ἐὰν νῦν, διερχομένου τοῦ πρωτεύοντος ρεύματος διὰ τοῦ παχέως σύρματος, πλησιάσωμεν τὰ ἄκρα τοῦ λεπτοῦ, εὐθὺς παράγεται σπινθήρ. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἐξ ἐπαγωγῆς ρεῦμα παράγεται μόνον κατὰ τὴν διακοπὴν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν, διὰ τοῦτο ἐπενόησαν ἰδιαίτερον μηχάνημα, ὅπερ διακόπτει καὶ ἀποκαθιστᾷ ταχέως τὸ πρωτεῦον ρεῦμα. Τὸ μηχάνημα δὲ τοῦτο καλεῖται **ῥοητόμος**.

Τὸ σύστημα τοῦτο τελειοποιήσας ὁ Χέρτζ, ἀπελάμβανεν ἠλεκτρικὰ κύματα, τὰ ὁποῖα ἐπενήργουν εἰς μεταλλικὰς πλάκας, ἃς ἔθετεν ἀπέ-

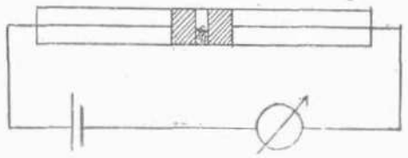

Σωλὴν τοῦ Βράνλυ

γαντι καὶ εἰς ἀπόστασιν ἐν τῷ δωματίῳ του. Κατόπιν ὁ γάλλος φυσικὸς Βράνλυ ἀνεκάλυψε τὸν περίφημον σωλῆνα, δι' οὗ βραδύτερον ὁ Μαρκόνι ἐτελειοποίησε τὸν ἄνευ σύρματος τηλέγραφόν του.

Ὁ σωλὴν οὗτος, ὡς ἐμφαίνεται, συνίσταται ἐξ ὑάλου. Ἐν τῷ σωλῆνι τούτῳ ὑπάρχουσι δύο μεταλλικὰ ἔμβολα εἰς ἀπόστασιν τριῶν χιλιοστομέτρων περίπου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐγκλείονται μεταλλικὰ ῥηνίματα σιδήρου καὶ νικελίου, ἔχοντα τὸ ἰδίωμα νὰ καθίστανται ἀγώγιμα εἰς ἠλεκτρικὸν κύκλωμα, ἅμα τῇ διελεύσει ἠλεκτρικῶν κυμάτων. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ βάσις τῆς ἐπινοίας τοῦ Μαρκόνι, φαντασθέντος τὸν ἄνευ σύρματος τηλέγραφόν του. Ὥστε, ἐὰν θέσωμεν τὸν σωλῆνα τοῦ Branly ἐντὸς κυκλώματος, ἐν ᾧ λειτουργεῖ ἠλεκτρικὴ στήλη, τὸ ρεῦμα δὲν διέρχεται, διότι τὰ ψήγματα παρουσιάζουσιν ἀντίστασιν, Ἐὰν ὅμως συμπέσῃ σπινθὴρ ἢ αἰθέριον ἠλεκτρικὸν κῦμα, τότε τὰ ψήγματα καθίστανται ἀγώγιμα καὶ ἐπιτρέπουσι τὴν διέλευσιν τοῦ ἠλεκτριομοῦ τῆς στήλης.

Ἐὰν ὅμως κρούσωμεν ἐλαφρῶς τὸν σωλῆνα, τότε ἐπανακτᾷ οὗτος τὴν προτέραν του ἀντίστασιν καὶ διακόπτεται τὸ κύκλωμα. Ἡ τοῦ φαινομένου τούτου θεωρία εἰσέτι δὲν ἐξηγεῖται δηλ. διατί ὅταν διέρχεται ρεῦμα στήλης δὲν καθίσταται ἀγώγιμα, ἐν ᾧ τοὐναντίον συμβαίνει μὲ τὴν ἐπίδρασιν αἰθερίων παλμώσεων. Ὥστε ὁ τηλ. Μαρκόνι ἐρείδεται ἐπὶ τῶν ἄνω θεωρημάτων καὶ πρὸς πλείονα σαφήνειαν ἐπαναλαμβάνομεν:

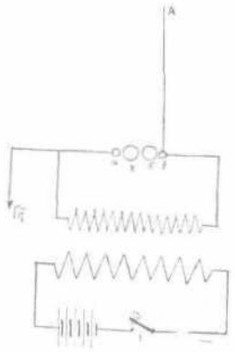

Κεραία τοῦ Μαρκόνι

Ὁ Γάλλος Fresnel εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος παρετήρησεν, ὅτι τὸ φῶς εἶναι ἀποτέλεσμα κραδασμοῦ.

Τῷ 1850 ὁ Ἄγγλος Maxwel ἐξήνεγκε τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὁμοιότητος τῶν φωτεινῶν καὶ τηλεγρ. ἐκδηλώσεων.

Ὁ Ἄγγλος Φαραδάϋ ἀνεκάλυψε τὸ ἐξ ὑπαγωγῆς ρεῦμα. Ὁ δὲ Γερμανὸς Χὲρτζ ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ κύματα μεταδίδονται διὰ τοῦ αἰθέρος καὶ ἐξελίσσονται

ἐγκαρσίως ὡς καὶ ὅτι ὁ ἐξ ἐπαγωγῆς παραγόμενος σπινθὴρ παράγει ἠλεκτρ. κύματα.

Βραδύτερον ὁ γάλλος Δόκτωρ Branly διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ διὰ ῥηνιμάτων σωλῆνος του παρετήρησε τὴν διάβασιν ἠλεκ. ρεύματος. Ὁ Rumkorf ἐπενόησε τὸ φερώνυμον ἐπαγωγικὸν μηχάνημα ἐκ δύο πηνίων, τὸ παράγον σπινθῆρας

Καὶ τέλος ὁ Μαρκόνι ἐφεῦρε τὴν κεραίαν, ἥτις διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν αἰθερίων κυμάτων ἐπραγματοποίησε τὴν ἀσύρματον συγκοινωνίαν.

Σύστημα Μαρκόνι.

Οὗτος ἔθετο μεταξὺ τῶν δύο χαλκίνων σφαιρῶν τοῦ δευτερεύοντος κυκλώματος δύο ἑτέρας τοιαύτας μεγαλειτέρου μεγέθους, συνδέσας τὸ ἓν τῶν ἄκρων τοῦ κυκλώματος πρὸς τὴν κεραίαν Δ, ὑψουμένην κατακορύφως καὶ ἔχουσαν περὶ τὰ 30 μέτρα ὕψος, τὸ δὲ ἕτερον ἄκρον α μετὰ τῆς γῆς. Τὰ κύματα ὡς εἰκός, ἐξεπέμποντο διὰ τῆς κεραίας, ὁσάκις παρήγοντο ἠλεκτρικοὶ σπινθῆρες, χρησιμοποιουμένου πρὸς τοῦτο τοῦ χειριστηρίου. Ὁ Μαρκόνι βαθμηδὸν ἐπέφερε διαφόρους μετατροπάς, ἀποδειχθέντων πολλῶν ἐλαττωμάτων. Τῷ δὲ 1900 ἀντικατέστησε τὸς **μακρὰς κεραίας** διὰ **συγκεντρωτικῶν κιλίνδρων**, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ σχήματι, ἐλάχιστον διαφερουσῶν κατὰ τὴν διάμετρον ἀλλήλων. Ὁ ἐσωτερικὸς κύλινδρος ἐτίθετο εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τῆς γῆς· ἑπομένως τὸ σύστημα τῶν κυλίνδρων παρεῖχε μεγάλην χωρητικότητα.

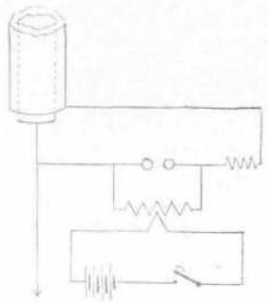

Κεραία μετὰ κυλίνδρων

Ἐν ἔτει 1901 ὁ Μαρκόνι συνεκοινώνησεν εἰς 175 χιλιομ. ἀπόστασιν μεταξὺ τῶν πόλεων Biot τῆς Γαλλίας καὶ τῆς πόλεως Calvi τῆς Κορσικῆς, χρησιμοποιήσας κεραίας ἐκ 4 ἀγωγῶν, στηριζομένας ἐπὶ κοντῶν, ἐχόντων ὕψος 52 καὶ 54 μέτρα. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1901 ἐλάμβανε τηλεγραφήματα 1,555 μιλίων, χρησιμοποιήσας κεραίαν σχήματος πυραμίδος ἀνεστραμμένης καὶ δύναμιν ἠλεκτρο-ἐγερτικὴν 40 ἵππων.

Ἐξηγήσαντες τὴν σημασίαν τοῦ αἰθέρος, δι' οὗ διέρχονται τὰ ἠλεκτρικὰ κύματα καὶ τὴν σημασίαν τοῦ δευτέρου κυκλώματος, ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ ἐξ ἐπαγωγῆς ρεῦμα καὶ παράγεται ὁ σπινθήρ, ὡς καὶ τὴν σημασίαν τοῦ σωλῆνος τοῦ Branly καὶ τοῦ πηνίου Rumkorff, προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς λειτουργίας τοῦ ἄνευ σύρματος τηλεγράφου.

Λειτουργία τοῦ ἄνευ σύρματος.

Πάντες βεβαίως γνωρίζομεν, ὅτι διὰ τὴν λειτουργίαν παντὸς ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, ἀπαιτεῖται ἠλεκτρικὴ στήλη. Λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ἔχομεν τοιαύτην, παριστανομένην διὰ τῶν μικρῶν γραμμῶν ἐπὶ τοῦ σημείου Ε ὡς δείκνυται ἐν τῷ σχήματι.

Κλείοντες ἤδη διὰ τοῦ πομποῦ, χειριστηρίου Κ, τὸ πρωτεῦον κύκλωμα C παράγεται ρεῦμα, ὅπερ ἐπιδρῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου κυκλώματος ἀναπτύσσει εἰς τοῦτο ρεῦμα ἐξ ἐπαγωγῆς ὅπερ φθάνει εἰς τὰ μεταλλικὰ σφαιρίδια Δ., ἔνθα κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ παράγεται σπινθήρ, ὅστις διὰ τῆς κεραίας ἀναπτύσσεται εἰς κύματα ἠλεκτρικά, ἅτινα μεταδιδόμενα διὰ τοῦ αἰθέρος προάγονται εἰς τὸ διάστημα.

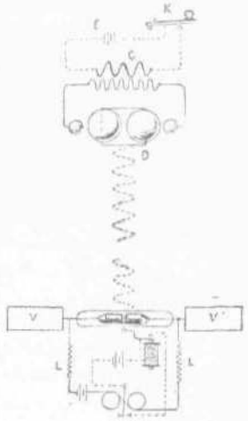

Σύστημα Μαρκόνι

Οὕτω λοιπὸν τὰ ἠλεκτρικὰ ταῦτα κύματα προχωροῦντα ἐλευθέρως, συναντῶσι τὴν κεραίαν τοῦ ἀναμένοντος σταθμοῦ VV, ἣν διατρέχουσι διὰ τῶν ἀντενῶν μέχρι τοῦ σωλῆνος τοῦ Branly ὅστις κατὰ τὴν ἰδιότητα, ἣν προεμνημονεύσαμεν, γίνεται καλὸς ἀγωγὸς διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν ῥηνιμάτων καὶ ἑπομένως ἐπιτρέπει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ἠλεκτρ. ρεύματος τῆς μεσολαβούσης στήλης εἰς τὸ κύκλωμα τοῦτο LL, διερχόμενον διὰ τοῦ δέκτου, συστήματος Μόρσ, ὁ ὁποῖος γράφει τὸ σημεῖον, ὅπερ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ χειριστηρίου τοῦ τηλεγραφήσαντος σταθμοῦ. Κατόπιν δίδεται ἄλλο σημεῖον διὰ τοῦ χειριστηρίου, ὅπερ ὁμοιοτρόπως φθάνει εἰς τὸν δέκτην αὐτὸν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἅμα ὅμως κλεισθῇ τὸ κύκλωμα, μηχάνημά τι ἀποτελούμενον ἐξ ἠλεκτρο μαγνήτου καὶ τοῦ ὁπλισμοῦ του, φέροντος εἰς τὸ ἄκρον σφύραν, κρούει τὸν σωλῆνα καὶ διακόπτεται ἡ συγκοινωνία διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ῥηνιμάτων εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΠΕΡΙ ΚΑΠΝΟΥ

Τῷ Σεβαστῷ μοι διδασκάλῳ κ. Εὐαγ. Καλλιοντζῇ καθηγητῇ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διευθυντῇ τοῦ Ἀρεταιείου Νοσοκομείου, τὴν δὲ τὴν μελέτην μου ἀφιερόνω, τιμῆς καὶ ἀγάπης ἕνεκεν.

Ὅτε ὁ Χριστόφορος Κολόμβος καὶ οἱ ὁπαδοί αὐτοῦ ἀπεβιβάσθησαν κατὰ τὸ 1492 ἐν Ἀμερικῇ, εἶδον τοὺς ἐν ἀγρίᾳ τότε καταστάσει εὑρισκομένους κατοίκους αὐτῆς καπνίζοντας μεθ' ἡδύτητος φύλλα ξηρὰ καὶ τὸν καπνὸν τούτων ἀπορροφῶντας.

Ζητήσαντες πληροφορίας παρὰ τούτων, ἔμαθον ὅτι τὰ φύλλα ταῦτα καλοῦνται Tabaco *καὶ ὅτι ὁ καπνὸς τούτων καταπινόμενος, ἐπιφέρει εὐχάριστον αἴσθημα εἰς τὸν ποιούμενον χρῆσιν τούτου.*

Οἱ ἐρυθρόδερμοι τῆς Ἀμερικῆς ἀπέδιδον μεγάλην σημασίαν εἰς τοῦτον. Οὕτω πορεδέχοντο, ὅτι καπνίζοντες, ἐξιλέωνον τοὺς κατ' αὐτῶν ἐξωργισμένους Θεούς, ὅτι παρέτεινον τὸν βίον αὐτῶν καὶ τέλος ὅτι ἐξιλέωνον τοὺς Θεούς, καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀποθανόντας οἰκείους αὐτῶν.

Ἐθεωρεῖτο ὁ καπνὸς τότε ὡς πολυτιμότατον δῶρον, δι' ὃ φέρεται, ὅτι ὁ Φερνάνδος Καρτὲς ἐπιθυμῶν νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν κατ' αὐτοῦ μηνίοντα Κάρολον τὸν Ε.' ἀπέστειλεν αὐτῷ τῷ 1558, ὡς ἐξιλαστήριον δῶρον, ἀρκετὴν ποσότητα καπνοῦ. Οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ ἐθεώρουν ἐν πολέμῳ τὸν καπνὸν ὡς σύμβολον τῆς εἰρήνης, δι' ὃ οἱ τὰ τῆς εἰρήνης διαπραγματευόμενοι ὤφειλον ἐκ τῆς αὐτῆς σύριγγος νὰ καπνίσωσι.

Τὸν καπνὸν μετέφερον ἐξ Ἀμερικῆς εἰς Εὐρώπην, τῷ 1560, ὁ Ἀνδρέας Θεβέ, καλλιεργήσας τὸ πρῶτον αὐτὸν ἐν Ἱσπανίᾳ, ἐξ ἧς κατὰ τὸ 1556 εἰσήχθη εἰς Γαλλίαν.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἰσήχθη τῷ 1585 ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου Δράκε καὶ Κορόλου Τσαίημς, ὑπὸ δὲ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐρίκετο εἰς μεγάλην περιωπήν, θεωρουμένου ὡς τοῦ μᾶλλον προσοδοφόρου καὶ ἐπιλέκτου προϊόντος τῆς Ἀγγλίας.

Εἰσαχθεὶς ὁ καπνὸς εἰς τὴν γηραιὰν Εὐρώπην διῄρεσε τοὺς θιασώτας αὐτοῦ εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ καπνίσματος καὶ κατὰ τοῦ καπνίσματος.

Οἱ εὐγενεῖς Γαλάται τοῦ 17ου αἰῶνος, τόσον ἔνθερμοι θιασῶται ἦσαν τοῦ καπνίσματος, ὥστε καὶ στίχους ὅλους ἀφιέρωσαν εἰς τὸν τόσον αὐτοῖς ἡδὺν καπνόν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἰάκωβος Στούορτ ὁ Αος καὶ οὐκ ὀλίγοι Σουλτάνοι τῆς Τουρκίας αὐστηρότατα ἀπηγόρευσαν τὸ καπνίζειν, πᾶς δὲ συλλαμβανόμενος καπνίζων, ἐτιμωρεῖτο διὰ τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν. Ὁ Σάχης τῆς Περσίας Ἀμπᾶς, ἐπιθυμῶν νὰ ἐξευτελίσῃ τοὺς θιασώτας τοῦ καπνίσματας, ἐχορήγει κόπρον καμήλων καὶ ἵππων εἰς τὰς ἐν τῇ γυναικωνίτιδι αὐτοῦ συζύγους του, ὅπως τὸν καπνίζωσι.

Κατὰ τὸ 1624 ὁ Πάπας Οὐρβανὸς ὁ Ζ.' ἀφώρισεν ἀρκετοὺς ἱερεῖς, διότι ἐφωράθησαν καπνίζοντες.

Νῦν τὸ καπνίζειν δυστυχῶς κατέλαβε τεραστίας διατάξεις καί δὴ καὶ παρὰ τοῖς Ἀσιατικοῖς λαοῖς.

Εἰς νῆσόν τινα τῆς Μάγχης διατελοῦσαν ὑπὸ τὸ Ἀγγλικὸν σκῆπτρον, τόσον πολὺ ἡ ἀπαισία ἕξις τοῦ εὐγενοῦς τούτου δηλητηρίου, τοῦ καπνίσματος, διεδόθη μεταξὺ τῶν παιδίων αὐτῆς, ὥστε οἱ Ἀγγλικαὶ ἀρχαὶ τῆς νήσου ταύτης ἀναγκάζονται εἰς τοὺς καπνίζοντας κάτωθεν τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας των, νὰ ἐφαρμόσωσι τὸν ἀπαίσιον βούρδουλαν, τὸν ἀντάξιον τῶν ζοφερῶν χρόνων τοῦ Μεσαίωνος.

Ὁ καλλίτερος καπνὸς τῆς ὑφηλίου παράγεται εἰς τὰς θερμὰς χώρας, ὡς εἶνε αἱ τῶν τροπικῶν· πλὴν ὅμως τῆς θερμότητος, δέον ὁ ἀὴρ νὰ εἶνε καὶ ὑγρός, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς νήσους Σουμάτραν καὶ Ἰάβαν τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ.

Εἰς τὴν Ἀβάνναν τῆς νήσου Κούβας, εἰς τὰς Ἀντίλλας νήσους παράγονται ἕνεκεν τοῦ καταλλήλου κλίματος τὰ περίφημα ποῦρα τὰ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον γνωστά.

Ὁ εἰς τὰς θερμὰς χώρας, ἀλλὰ μὲ κλῖμα ξηρὸν παραγόμενος καπνὸς εἶνε μετρίας ἀξίας, ἐνῷ ὁ εἰς τὰς βορείους χώρας εἶνε ὁπωσδήποτε καλός.

Ὁ εἰς τὰ βόρεια κλίματα παραγόμενος καπνὸς πλὴν τινων ἄλλων περιστάσεων χρησιμοποιεῖται καὶ διὰ ταμπάκον, ὅταν δὲν ὡριμάσῃ τελείως ἢ διὰ πίππαν, ὅταν ὡριμάσῃ ὁλοτελῶς.

Ἐκεῖνο ὅπερ τονίζω εἶνε ὅτι, ὁ καπνὸς, ὁ εἰν τὰ βόρεια κλίματα παραγόμενος, ὡς καὶ ὁ εἰς τὰ τροπικά, δὲν εἶνε χρήσιμος πρὸς παραγωγὴν σιγαρέττων καθότι τυγχάνει μεγαλόφυλλος, πρὸς δὲ διασχίζεται καὶ ὑπὸ χονδρῶν νεύρων.

Πρὸς κατασκευὴν τῶν σιγαρέττων ἀπαιτεῖται, ὅπως ὁ καπνὸς εἶνε μικρόφυλλος, νὰ διασχίζηται ὑπὸ λεπτοτάτων νεύρων καὶ τέλος νὰ ἔχῃ γεῦσιν ἐλαφράν.

Τοιαῦτα καπνὰ χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν σιγαρέττων παράγονται νῦν εἰς τὰς περὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος χώρας, εἰς τὰ τῆς Μαύρης θαλάσσης παράλια καὶ τέλος εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς μέρη οὐ πολὺ μακρὰν τῆς θαλάσσης, καθότι πόρρω ταύτης, ἡ τοῦ θέρους αὐχμηρότης παρεμποδίζει τὴν φυσιολογικὴν ἀνάπτυξιν τούτου.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐν Ἑλλάδι παραγομένων καπνῶν ἄξιος μνείας εἶνε ὁ τοῦ Ἀγρινίου, εἶτα ὁ τοῦ Ἄργους, ὁ τῆς Θεσσαλίας, ὁ τῆς Φθιώτιδος μαῦρος καπνός, ὅστις φαίνεται, ὅτι μετά τινα χρόνον θέλει ἐκλείψῃ, καθότι ἡ καλλιεργία τούτου δὲν θεωρεῖται προσοδοφόρος.

Ὁ μυρωδᾶτος καπνὸς παρήγετο ἤδη ἐν Θεσσαλίᾳ, πρὸ τῆς προσορτήσεως ταύτης, κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν μεταξὺ Ἀλμυροῦ καὶ Φαρσάλων χώραν καὶ σήμερον δ' ἔτι παράγεται ἐν Ἑλλάδι οὗτος, ἀλλ' ἐν ἐλάσσονι μοίρᾳ.

Ὁ καπνὸς δὲν φυτεύεται ἀμέσως εἰς τοὺς ἀγρούς, ἀλλὰ κατόπιν· τὰ σπορεῖα αὐτοῦ σπείρονται εἰς μέρη εἰδικὰ διὰ τοιαύτην παραγωγήν, προφυλασσόμενα ἀπὸ τοὺς παγεροὺς ἀνέμους εἰς ἔδαφος κοπρῶδες καὶ τέλος ποτιζόμενα ἀπὸ φρεάτειον ὕδωρ καὶ τοῦτο, καθότι δὲν εἶνε τόσον ψυχρόν, ὅσον τὸ τῶν κρηνῶν. Εἶτα ἀφοῦ ἀναπτυχθῇ πως διὰ τῆς συντόνου ἡμῶν ἐπιμελείας, ἐντὸς τῶν εἰδικῶν τούτων περιφράκτων μερῶν, μεταφυτεύεται εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἡ φύτευσις τοῦ καπνοῦ γίνεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον εἰς εὐθείας γραμμάς· μετά τινας δ' ἡμέρας μετὰ τὴν φύτευσιν τούτου, δέον νὰ γίνηται τὸ σκόλισμα.

Ἡ συγκομιδὴ τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ δὲν γίνεται ἀφ' ἅπαξ, ἀλλὰ καθ' ἑβδομάδα.

Ἡ πρώτη συγκομιδὴ καλεῖται πρῶτον χέρι ἢ πρωτομάννα, ἡ δευτέρα δεύτερον χέρι ἢ δευτερομάννα κτλ. Εἰς τὴν Μακεδονίαν τὰ ἐν λόγῳ χέρια καλοῦνται «μάννες» λέξις Ἰταλικῆς προελεύσεως.

Οἱ δὲ Τοῦρκοι τὴν λέξιν «μάννες» τὴν ἀποκαλοῦσιν «ἀννά».

Ἡ ὡρίμασις τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ ἐπέρχεται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, διὸ πρώτιστα πάντων κόπτομεν τὰ κατώφυλλα, ἅτινα ἵνα ὦσιν ἐν ὡριμάσει, δέον νὰ ὦσι κίτρινα εἰς τὸ ἄκρον· τυγχάνουσι δὲ μικρᾶς ἀξίας.

Μετὰ τὰ κατώφυλλα ἔχομεν τὸ πρῶτον χέρι, εἶτα μετὰ μίαν ἑβδομάδα τὸ δεύτερον χέρι καὶ οὕτως ἐφεξῆς· ἔχουσι δὲ τὰ φύλλα τούτων κηλῖδας κιτρινωπάς.

Ἀπὸ τῆς συγκομιδῆς τοῦ «πρώτου χεριοῦ» μέχρι τοῦ τελευταίου κορυφοφύλλου παρέρχεται χρονικὸν διάστημα ἑπτὰ ἑβδομάδων.

Ἐν θέρει τὰ μεταξὺ τῶν συγκομιδῶν ἑβδομαδιαῖα χρονικὰ διαστήματα ἐλαττοῦνται, ἐν δὲ τῷ φθινοπώρῳ, ὅταν βρέξῃ, τὸ μεταξὺ ἑκάστης συγκομιδῆς διάστημα ἐπὶ μακρὸν παρατείνεται.

Ὅταν οἱ ἐργάται κόψωσι τὰ φύλλα, τότε διὰ λεπτῆς βελόνης καὶ σπάγγου λεπτοῦ τρυπῶσι ταῦτα κατὰ τὸ κοτσάνι καὶ οὕτω διαπερῶσι ταῦτα εἰς σπάγγους, ὧν ἕκαστος ἔχει μῆκος 2 μέτρων. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ σπάγγοι οἱ πλήρεις φύλλων, τοποθετοῦνται κατὰ γῆς ἐντὸς σταύλου σκοτεινοῦ, ἔνθα τοὺς ἐγκαταλείπομεν περὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας.

Ἐπωφελὲς ἀποβαίνει, προτοῦ θέσωμεν τοὺς τοιούτους σπάγγους εἰς τὸ σκοτεινὸν μέρος, νὰ τοὺς ἐμβαπτίζωμεν εἰς καθαρὸν ψυχρὸν ὕδωρ, καθότι διὰ τούτου τὰ ὀλίγον τι μεμαραμμένα φύλλα καθίστανται δροσερὰ καὶ τέλος ἀφαιρεῖται ἐξ αὐτῶν οὐσία τις κολλώδης, μελίγγρα καλουμένη, ἥτις πολὺ κακῶς ἐπιδρᾷ, ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ καπνοῦ.

Ἡ εἰς σκοτεινὸν μέρος διαμονὴ τοῦ καπνοῦ ἀποβαίνει ἐπωφελής, καθότι διὰ τούτου τὰ μὴ εἰσέτι ὥριμα φύλλα ὡριμάζουν, καὶ τέλος ἡ ποιότης τοῦ καπνοῦ βελτιοῦται κατὰ πολύ. Μετὰ τὴν διήμερον εἰς τὸ σκοτεινὸν μέρος διαμονὴν τοῦ καπνοῦ, θέτομεν τοῦτον εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ἀποξήρανσιν, κρεμῶντες τὰς ἁρμάθας εἰς τοίχους, ἐν καιρῷ δὲ βροχῆς τοποθετοῦντες αὐτὰς ἐντὸς τῆς οἰκίας.

Τοὺς ἐν θέρει ἀνέμους δέον νὰ πτοώμεθα, καθότι θρυμματίζουσι τὸν καπνόν· ἕνεκα τούτου φροντίζομεν παντὶ τρόπῳ διὰ διαφόρων μέσων νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ βλαβερὰν ἐπίδρασιν τούτων. Ἐπωφελὲς προσέτι ἀποβαίνει, ὅπως ἐν καιρῷ ὑπερβολικοῦ καύσωνος περιέχουσιν αἱ ἁρμάθαι πάρα πολλὰ φύλλα καπνοῦ καὶ τοῦτο, ὅπως ἡ στέγνωσις τούτων γίνηται σὺν τῷ χρόνῳ, καθότι τὸ ταχὺ στέγνωμα ἐπιδρᾷ δυσμενῶς ἐπί τε τὴν ποιότητα καὶ τὸ χρῶμα αὐτοῦ.

Τὸ φθινόπωρον ἐγκαταλείπομεν τὰς ἁρμάθας τοῦ καπνοῦ ἐν τῷ σκοτεινῷ μέρει ἔλαττον τῶν 48 ὡρῶν, τὰ δὲ ἐπὶ τοῦ σπάγγου κρεμασμένα φύλλα νὰ εἶνε ἀραιὰ καὶ τέλος κατὰ τὴν νύκτα νὰ σκεπάζωμεν τὰς ἁρμάθας, καθότι ἡ πρωϊνὴ καὶ νυκτερινὴ ὑγρασία κακῶς ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τούτου.

Ἡ ἀποξήρανσις τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ, τὸ μὲν φθινόπωρον διαρκεῖ περὶ τὸν ἕνα μῆνα, τὸ δὲ θέρος περὶ τὰς 13 ἡμέρας.

(Ἕπεται συνέχεια)

Γεώργιος Ἀναστ. Βεθανόπουλος
Ἰατρός.—Διευθυντὴς τοῦ Ἰατρικοῦ Περιοδικοῦ «Πανελλήνιος Ἐπιθεώρησις».

ΑΙ ΚΑΤΑΚΟΜΒΑΙ

Ἡμέράν τινα μετέβην ὅπως ἐπισκεφθῶ τὴν κρήνην Εὐγερίαν. Ἡ νὺξ μὲ κατέλαβε. Διὰ νὰ ἐπανακάμψω τὴν Ἀπιακὴν ὁδὸν διηυθύνθην πρὸς τὸν τάφον τοῦ Σεσίλια Μέτελα, ἀριστούργημα τέχνης καὶ κομψότητος.

Ἐν ᾧ διήνυον τοὺς ἐρήμους ἀγρούς, παρετήρησα πρόσωπά τινα, τὰ ὁποῖα διολύσθαινον ἐντὸς τῆς σκιᾶς καὶ ἐσταμάτουν εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὅτε αἴφνης ἐξηφανίζοντο. Ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης περιεργείας κινούμενος, ἐπροχώρησα βήματά τινα καὶ εἰσῆλθον μετὰ θάρρους εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου πρὸ ὀλίγου ἐξηφανίζοντο τὰ μυστηριώδη ἐκεῖνα φαντάσματα.

Μόλις εἰσῆλθον καὶ εἶδον νὰ ἐπεκτείνωνται ἔμπροσθέν μου ὑπόγειοι στοαί, μόλις φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀσθενοῦς φωτὸς τῶν κρεμαμένων λυχνιῶν, οἱ τοῖχοι τῶν θανασίμων διαδρόμων ἦσαν στολισμένοι διὰ τριῶν σειρῶν φερέτρων τοποθετημένων τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δέ.

Τὸ κινούμενον φῶς τῶν λυχνιῶν, ἕρπον ἐπὶ τῶν θόλων οὕτως εἰπεῖν, ἐσκόρπιζε ἐπὶ τῶν αἰωνίως ἀκινητούντων τούτων σωμάτων μίαν μυστηριώδη κίνησιν. Ἀδίκως προσεπάθουν νὰ ἀποσπάσω ἦχόν τινα, ὅπως διευθυνθῶ διὰ μέσου τοῦ σιωπηλοῦ τούτου χάους. Δὲν ἤκουον παρὰ τὸν μονότονον παλμὸν τῆς καρδίας μου. Ἤθελον νὰ ἐπιστρέψω πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρός. Ἠκολούθησα μίαν διακλάδωσιν τοῦ ἡμιφωτιζομένου διαδρόμου, καὶ ἀντὶ νὰ ἐξέλθω ἐκ τοῦ δαιδάλου, περιεπλανήθην ἔτι περισσότερον· νέοι ὁδοὶ παρουσιάζοντο ἔμπροσθέν μου. Ὅσον προσεπάθουν νὰ εὕρω διέξοδόν τινα, τόσον περιεπλανώμην. Ὁτὲ μὲν ἐβάδιζα ἀργά, ὁτὲ δὲ ταχέως. Οἱ ἦχοι τῶν βημάτων μου πολλάκις μὲ ἠπάτησαν· ἐνόμιζα ὅτι στρεφόμενος, θὰ διέκρινά τινα νὰ μὲ ἀκολουθῇ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ηὔξανε τὸν φόβον μου.

Ἀρκετὴ ὥρα εἶχε παρέλθῃ ἤδη καὶ ἐγὼ εἰσέτι περιεπλανώμην· μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἀνθέξω ἐκ τῆς κοπώσεως, ἔστην πρὸ σταυροδρομίου ἀπομωνομένου τῆς νεκροπόλεως ταύτης, τὴν κεφαλὴν ἔχων μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν μου. . . . . Ἀλλὰ τί διέκρινον ἤδη! . . Τὸ φῶς τῶν λυχνιῶν ἤρχισε νὰ τρεμοσβύνῃ. . . . Κατελήφθην ὑπὸ φρίκης καὶ θανατηφόρου ἀπελπισίας!... Τί θὰ ἐγινόμην, Θεέ μου, ἐὰν καὶ ἡ τελευταία μου αὕτη ἐλπὶς καὶ παρηγορία ἐν τῇ ὑπογείῳ ἐκείνῃ στοᾷ μὲ ἐγκατέλλειπε;

Τοὺς ζοφώδεις μου τούτους διαλογισμοὺς διέκοψε αἴφνης, ἁρμονία ὁμοιάζουσα πρὸς ἐκείνην τῶν ἀπομεμακρυσμένων Χερουβείμ. Αὕτη ἠκούσθη ἐξερχομένη ἐκ τῶν νεκρικῶν κατοικιῶν. Οἱ οὐράνιοι καὶ μεθυστικοὶ οὗτοι ἦχοι ἔπεσον, ἵνα ἐπαναρχίσωσιν πάλιν ἔτι θελκτικώτεροι.

Ἔλαβον πλέον ὅλον μου τὸ θάρρος τότε, καὶ ἐγερθεὶς διηυθύνθην πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήροντο οἱ θεσπέσιοι φθόγγοι! Τέλος ἀνεκάλυψα αἴθουσαν καλῶς φωτιζομένην. Ἐπὶ τάφου τινος καλῶς κολωπισμένου ἐκ φυσικῶν ἀνθέων, ὁ ἱερεὺς Μυρσελὲν ἐξετέλει τὸ μυστήριον τῶν πιστῶν· νεάνιδες λευχειμονοῦσαι ἔψαλλον πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου Πολυπληθὲς καὶ εὐσεβὲς ἀκροατήριον παρηκολούθει τὴν θείαν μυσταγωγίαν μετὰ προσοχῆς καὶ κατανύξεως. Τότε μόλις ἀνεγνώρισα...τὰς Κατακόμβας.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Παναγ. Μ. Μελισσᾶς

Κ. ΚΡΥΓΕΡ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, εἰς οὓς σύμπασα ἡ εὐρωπαϊκὴ μόρφωσις ὀφείλει τὴν θεμελίωσιν αὐτῆς καὶ τὴν καθορότητα, κατέχομεν μεθ' ὅλας τὰς ἀπωλείας, ἐξ ὧν πολλὰ τῶν ἐξοχωτάτων ἔργων αὐτῶν ἠφανίσθησαν, φιλολογίαν, σχεδὸν τετράκις πλουσιωτέραν τῆς διασωθείσης Ρωμαϊκῆς, περιλαμβάνουσαν δὲ οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῶν 2,000 συγγραφῶν. Μεταξὺ αὐτῶν εὑρίσκεται ἱκανῶς σημαντικὸς ἀριθμὸς ἔργων, ἅτινα καταλέγονται ἐν τοῖς σπουδαιοτάτοις, ἃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα παρήγαγέ ποτε. Ἰδίᾳ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι, οἱ ῥήτορες καὶ οἱ ἱστορικοὶ τῶν Ἑλλήνων ἵστανται ἐν τοσοῦτον ἰδιάζον τι μεγαλείῳ, ὥστε τὰ ἔργα των παρὰ πᾶσι τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς πάντων τῶν χρόνων ὑπὸ τῶν πνευματοδεστάτων καὶ κριτικωτάτων ἀνδρῶν ἀνεγνωρίσθησαν ὁμοθύμως ὡς πρότυπα.

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε διὰ τοῦτο μεγίστης σποδαιότητος, διότι αὕτη καθίστησιν ἡμῖν προσιτὰς τὰς συγγραφὰς τοῦ μάλιστα πεπροικισμένου λαοῦ, ὅστις ἤνθησέ ποτε. Ἀλλ' οὐχὶ μικροτέρας σημασίας εἶνε ἕνεκα τῶν ἰδιαζόντων πλεονεκτημάτων, δι' ὧν διεκδικεῖ ὑπὲρ πάσας τὰς γλώσσας τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης λίαν ἀναμφισβητήτως τὰ πρωτεῖα. Ἐκ μεμετρημένου ἀριθμοῦ ῥιζῶν διὰ τόσον εὐστρόφου ὅσον καὶ κανονικοῦ εὐπλάστου, τὸ μὲν διὰ παραγωγῆς τὸ δὲ διὰ συνθέσεως παρήγαγε ἐπαρκέστατον πλῆθος λέξεων, πλούσιον ἱκανῶς εἰς συνώνυμα, ὅπως παρέχῃ ἐπιτυχεῖς ἐκφράσεις καὶ διὰ τὰς λεπτοτάτας διαφορός. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα παρέχει ἐν ἐπαρκεῖ πληθύϊ εὐκάμπτους τύπους καὶ χαρακτηριστικῶς διατετυπωμένους καὶ ὀξέως σημαντικούς, ὅπως παριστῶσιν πᾶσαν σχέσιν, πᾶσαν ἀναλογίαν, σαφῶς

καὶ ἐνεργῶς. Πρὸς τούτοις ἀπολαύει ἐκτάκτου πλούτου μορίων, τὰ ὁποῖα λεπτῶς καὶ ἐμφατικῶς ἐννοίας καὶ διανοήματα τιθέασι ἐν ταῖς ποικιλωτάταις ἀνοφοραῖς, κατάλληλα δὲ καὶ διὰ τοὺς λεπτοτάτους χρωματισμοὺς παρέχουσι τῷ λόγῳ σχεδὸν γραφικὴν σαφήνειαν. Διὰτοιούτου πλήθους μέσων ὁπλισθεῖσα εἶνε ἐξ ἴσου ἐπιτηδεία πρὸς παράστασιν τῶν φαινομένων τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, ὡς καὶ ἱκανὴ νὰ καθίστησιν ἀντιληπτὰς καταστάσεις ψυχικὰς καὶ ἐκδηλώσεις τῆς καρδίας· ἔχει δεξιότητα νὰ ἀναστρέφηται ἐν τοῖς αἰθρίοις χώροις τῆς φαντασίας ὡς καὶ νὰ ἀνυψῶται πρὸς τὰς τολμηροτάτας πτήσεις τῶν ἰδεῶν· εἶνε οὐχ ἧττον ἐπιδεξία νὰ περιορίζεται ἐν ὀξεῖ μέτρῳ ὡς καὶ νὰ ἐκτείνηται ἐν ἰδίᾳ ἀναπτύξει, νὰ προσαρμόζηται πρὸς ἁδρὰν πυκνότητα, ὡς καὶ νὰ ὁρμᾷ ἐν ἠχηρᾷ πληθύει. - Λεπτὴ καὶ χαρίεσσα, ἠχηρὰ καὶ μελωδική, ἰσχυρὰ ἄνευ σκληρότητος καὶ ὀξεῖα ἄνευ μονοτονίας δύναται νὰ λυγίζηται μετὰ χάριτος καὶ προσαρμόζηται μετὰ ἐνδοτικῆς εὐχερείας πρὸς πᾶν αἴσθημα, πρὸς πᾶσαν ψυχικὴν διάθεσιν, ἀντηχοῦσα δὲ ἁρμονικῶς πρὸς φαιδρὰν ἐπιθυμίαν καὶ πρὸς μεγαλόφρονα τιμήν, πρὸς ζωηρὰν εὐφροσύνην, ὡς καὶ πρὸς μεγαλοπρεπῆ σεμνότητα, πρὸς τήκοντα πόθον ὡς καὶ πρὸς φλογερὰν ἔμπνευσιν. Ἡ Ἑλλὴν γλῶσσα ἔχουσα τοιαῦτα λάμποντα πλεονεκτήματα διαμένει ἀπαράμιλλος ὡς τὸ θαυμασιώτατον δημιούργημα, τὸ Ὑψιστον καὶ μεγαλοπρεπέστατον μνημεῖον τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρώτην ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καλύπτει τὸ σκότος προϊστορικῶν χρόνων. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις μνημείοις ἐμφανίζεται αὕτη ἐν βαθμῷ τελειότητος, ὅστις ποϋρποτίθησιν ἀνάπτυξιν χιλιάδων ἐτῶν, μετὰ πλούτου καὶ ἀφθονίας, ὧν ἡ γλῶσσα βραδύτερον ἐν μέρει δὲν ἐποιεῖτο χρῆσιν, οὐχὶ ἄνευ πολλῶν σημείων τῶν τὰ μέγιστα διοφόρων ἐπιδράσεων, αἵτινες ὑπῆρξαν αἱ προϋποθέσεις τῆς μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως αὐτῆς. Πρὸ παντὸς ἡ φύσις κατέστησεν ἰσχυρὰ πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆς. Αἱ χῶραι, ἐν αἷς ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐπεκράτησεν παρέχουσι εὐπρεπῆ ποικιλίαν τοπικῶν καὶ κλιματολογικῶν φαινομένων. Πολύπλοκοι παραλίαι καὶ σειραὶ ὀρέων μετὰ πολλῶν διακλαδώσεων, ἐρυχεῖς ὀρεινοὶ τόποι παρὰ ἀνθούσας κοιλάδας, ἐδῶ σκληρὸν καὶ λιθῶδες ἔδαφος, ἐκεῖ εὔφορος καὶ πλουσία κατὰ τὰ ὕδατα πεδιάς, χῶραι ὑπερ ἃς ἡ πολὺ ὁμιχλώδης ἀτμόσφαιρα αἰωρεῖται, παρ' ἄλλας, ἐν αἷς σπανίως νεφελούμενος οὐρανὸς ἐν φαιδρᾷ εὐδίᾳ λάμπει. Ὑπὸ τοιαύτας διαφόρου εἴδους μεταβολὰς ἀνέπτυξαν οἱ κάτοικοι ἀναλόγους ἰδιότητας, αἵτινες διὰ τῶν ἠθῶν καὶ συνηθειῶν, διὰ τῶν νόμων καὶ τῶν πολιτευμάτων ὅτε ὀξύτερα διαταχθέντων, προσέδωκαν εἰς ἕκαστον τῶν λαῶν διάφορον καὶ χαρακτηριστικὸν τύπον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἕκαστον φῦλον ἐπιβάλλει μᾶλλον ἢ ἧττον καὶ εἰς τὴν διάλεκτον αὐτοῦ τὴν σφραγῖδα τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ καὶ ἰδίως οὐδεμία γλῶσσα περισσότερον ἢ ἡ Ἑλληνικὴ διὰ τοῦ εὐπλάστου καὶ τοῦ εὐστρόφου καθίσταται ἐπιτηδεία νὰ δημιουργῇ ποικίλας παραλλαγάς, δὲν πρέπει νὰ ἀπορρῇ τις, ἐὰν ἐπὶ μικρὰς ἐκτάσεως τῆς χώρας εὑρίσκομεν ὁτισανάλογον ἀριθμὸν διαλέκτων, αἵτινες ὅμως καίπερ διακρινόμεναι ἀλλήλων διὰ χαρακτηριστικῶν διαφορῶν, δὲν ἀποκλίνουσι περαιτέρω οὐσιωδῆ ἀπ' ἀλλήλων ὡς αἱ κύριαι διάλεκτοι τῆς Γερμανικῆς.

(Ἕπεται συνέχεια)

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Ν. Σπ. Φαραντάτος

ΚΑΝΟΝΕΣ

— Πρὸς ὃν ἀποβλέπει τὸ βάρος, πρὸς ἐκεῖνον δεῖ ἀποβλέπειν καὶ τὴν ὠφέλειαν.

— Ἡ ἐπιείκεια προκρίνεται τοῦ ἀκριβοδικαίου.

— Τοσοῦτον ἡ διάθεσις τιμωρεῖται, ὅσον καὶ τὸ ἔργον.

— Τοῖς κακουμένοις οὐ προσθετέον θλῖψιν.

— Οἱ πράττοντες καὶ συναινοῦντες ἴσῃ ποινῇ τιμωροῦνται.

— Οὐ δεῖ τινα εὔπορον γίνεσθαι ἐκ τῆς τοῦ ἑτέρου ζημίας.

— Οὐ δεῖ τινα γενέσθαι κριτὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποθέσει.

— Ἄλλο ἐστὶν εἶνε τοιοῦτον καὶ ἄλλο νομίζεσθαι τοιοῦτον.

— Ὁ φανερῶν ἰδίαν ἀσχημοσύνην οὐκ ἀκουστέος.

— Ὀφείλομεν εὖ ποιεῖν τοὺς εὖ ποιήσαντας ἡμᾶς.

— Τοῖς εὖ δράσασι παρέχεσθαι δεῖ βραβεῖα.

— Ἡ φιλανθρωποτέρα ἀπόφασις προκριτέα ἐστὶν ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ.

— Δεῖ τὸν ἀγαθὸν κριτὴν παύειν τὰς ἔριδας.

— Ἡ συνήθεια ἐστὶν ἄλλος νόμος.

— Τὸ τοῦ πατρὸς ἁμάρτημα οὐ βλάπτει τὸν υἱόν.

— Ἐκ δυοῖν κακοῖν τὸ ἔλλατον προκριτέον.

— Ἡ μαρτυρία ἑνὸς λέγεται μαρτυρία οὐδενός.

— Πᾶς τις ἐστι κύριος καὶ κυβερνήτης ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ πράγμασι.

— Δύο ἀντικείμενα οὐ δύνανται συνυπάρχειν ἐν τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ.

— Ἡ ζημία ἀποβλέπει πρὸς τὸν ἔχοντα τὴν ὠφέλειαν.

— Ἐκείνου ἐστὶν τὸ θέλειν, οὗτινός ἐστι καὶ τὸ μὴ θέλειν.

— Τὰ παρὰ νόμον γινόμενα ὡς μὴ γινόμενα νομίζοντοῖ.

— Οὐ δεῖ παραδείγμασι κρίνειν ἀλλὰ νόμοις

— Οὐ δεῖ λαβεῖν τινα καρπὸν ἐξ ἐκείνου, ὅπερ διϊδχυριζόμενος καταπολεμεῖ!

— Τὸ γεγενημένον ἀδύνατόν ἐστιν, μὴ εἶνε γεγενημένον.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Τὸ κινούμενον ποτήριον.

Θέσατε ἐπὶ μαρμαρίνης τραπέζης ὀλίγον τι κεκλιμένης, ἀνυψοῦντες τοὺς δύο πόδας της διὰ τοποθετήσεως δύο μικρῶν ξυλαρίων, ἓν ποτήριον ἀνεστραμμένον, τοῦ ὁποίου τὰ χείλη προγενεστέρως μουσχεύετε ἐντὸς ὕδατος, εἰς τρόπον ὥστε ταῦτα νὰ διατελῶσιν ὑγρά

Τὸ ποτήριον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ διατελῇ ἀκίνητον, ἀφοῦ ἡ κλίσις τῆς τραπέζης, ὡς εἴπομεν, θὰ ἦνε ἀνεπαίσθητος.

Πλησιάσετε τότε εἰς τὸ ποτήριον κηρίον τι

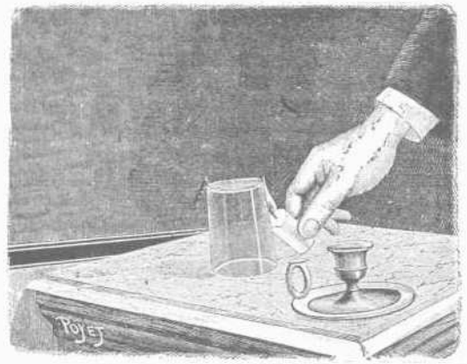

ἀνημμένον, ὡς παρίστησιν ἡ ἡμετέρα εἰκὼν καὶ θὰ ἴδητε αὐτὸ νὰ κινῆται, ὡσεὶ νὰ συνεδέετο πρὸς μυστηριώδη μηχανισμόν. Ἰδοὺ δὲ τί συμβαίνει.

Ὁ ἐνυπάρχων ἀὴρ ἀρχῆθεν ἐν τῷ ποτηρίῳ διαστέλλεται ὑπὸ τὴν ἐπίρειαν τῆς θερμότητος καὶ ἀνεγείρει αὐτὸ ἐλαφρῶς, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὅπερ διαβρέχει τὰ ἄκρα, ἐμποδίζει τὸν ἀέρα νὰ ἐξέλθῃ καὶ τὸ ποτήριον ἐπαναπαυόμενον ἤδη οὐχὶ πλέον ἐπὶ τοῦ μαρμάρου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ στρώματος τοῦ ὕδατος, ἐκφεύγει πάραυτα, ἀκολουθοῦν τὴν κλίσιν κατὰ μῆκος τῆς μαρμαρίνης πλακός. *Φ. Π.*

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Χρησιμότης τῆς ἀμμωνίας.

Ἡ χρησιμότης τῆς ἀμμωνίας κατέστη πασιφανὴς καὶ ἤδη πᾶς τις ἔχει τοιαύτην ἐν τῷ οἴκῳ του.

Ὀλίγαι σταγόνες ἐντὸς ἐλαφρῶς χλιαροῦ ὕδατος, ἀπαλύνουσι καὶ καθαρίζουσι τὸ δέρμα.

Ἡ εἰσπνοὴ ἀτμῶν ἀμμωνίας ἐπιφέρει καταπραΰνσιν καὶ ἐνίοτε θεραπείαν τῆς κεφαλαλγίας.

Αἱ ἐπὶ τῶν θυρῶν ἐπικεκολλημέναι μεταλλικαὶ πλάκες καθαρίζονται προστριβόμεναι δι' ἐριούχου ἐμπεποτισμένου δι' ἀμμωνίας.

Συνιστᾶται ὁ καθαρισμὸς τῶν ταπήτων διὰ σπόγγου βεβρεγμένου ἐν ἀμμωνιούχῳ ὕδατι, ὅπως οὕτω καὶ οἱ χρωματισμοὶ αὐτῶν γίνωσιν ζωηρότεροι. Αἱ ὕελοι τῶν παραθύρων καθαρίζονται πολὺ εὐκολώτερον παρὰ διὰ σάπωνος, πλυνόμεναι δι' ὕδατος ἀμμωνιούχου. (Ἐντὸς 10 ὀκάδων ὕδατος ρίπτονται 3—4 κοχλιάρια ἀμμωνίας). Αἱ ἐπὶ τῶν φορεμάτων κηλῖδες τῶν λίπων ἐξαλείφονται, ἐὰν προστριβῇ πρῶτον καλῶς τὸ κηλιδωμένον μέρος διὰ λίαν ἠραιωμένης ἀμμωνίας, ἐπιτεθῇ λεπτότατος χάρτης ἢ ὕφασμα μεταξωτὸν καὶ στιλβωθῇ κατόπιν διὰ τοῦ θερμοῦ σιδήρου, ὅπως σιδηρώνονται τὰ ἀσπρόρρουχα ἄνευ κόλλας.

Αἱ δὲ δι' ὀξέων κηλῖδες τῶν φορεμάτων ἐξαλείφονται διὰ τῆς χρήσεως πυκνῆς ἀμμωνίας. Κατόπιν γίνεται χρῆσις χλωροφορμίου, ὅπως τὸ ὕφασμα ἐπαναλάβῃ τὴν ἀρχικήν του χροιάν. Τὰ ἐξ ἀργύρου χρυσοῦ καὶ νικελίου σκεύη προστριβόμενα μὲ ἐριοῦχον βεβρεγμένον δι' ἀμμωνίας καθαρίζονται καὶ ἀναλαμβάνουσιν ὅλην αὐτῶν τὴν ζωηρότητα καὶ λάμψιν. — Ἐπίσης οἱ ἀδάμαντες.

Ὁ πεπαλαιωμένος χαλκὸς ἀναλαμβάνει τὴν συνήθη αὐτοῦ μεταλλικὴν ὄψιν, ἐὰν διαβραχῇ διὰ πυκνῆς ἀμμωνίας καὶ προστριβῇ ἰσχυρῶς διὰ ψήκτρας. Ἐκπλύνεται κατόπιν δι' ὕδατος.

ΓΝΩΜΑΙ

Εὐτράπελός τις ἡλικιωμένος ἠρώτησέ ποτε ἐν συναναστροφῇ ποῖον πρᾶγμα εἶναι τὸ ταχύτερον καὶ ἐλαφρότερον καὶ ἔλαβε τὰς ἑξῆς ἀπαντήσεις :

Εἷς. Ὁ αἰθήρ.
Ἕτερος. Τὸ ὑδρογόνον.
Μία. Ὁ ἠλεκτρισμός.
Ἄλλη. Ἡ ψυχή.
Ἕτερος. Ὁ ἀτμός.
Ἄλλος. Ἡ γυνή.
Ἑτέρα. Τὸ πνεῦμα.
Ἄλλη. Ἡ ταχύτης.
Εἷς. Ἡ φωνή.
Ἕτερος. Ὁ κομήτης.
Ἄλλη. Ἡ νοή.
Ἄλλη. Ἡ φλόξ.
Εἷς γέρων. Ἡ ἡλικία.
Μία γραῖα. Ἡ ζωή.
Μία νεᾶνις. Ἡ διασκέδασις.
Εἷς νέος. Ὁ νοῦς.

Ὁ ἡλικιωμένος. Τίποτε, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν εἶναι τὸ ἐλαφρότερον καὶ ταχύτερον πρᾶγμα. Οὐδεὶς τὸ εὗρεν.

— Τί εἶναι λοιπόν ; ἀνέκραξαν ὅλοι.

— Τὸ ταχύτερον καὶ ἐλαφρότερον πρᾶγμα, ἀπήντησεν, εἶναι ἡ σκέψις, διότι δὲν ἔχει ὅριον βάρους καὶ στάσεως, φεύγει χωρὶς νὰ σταματᾷ.

Ὁ Μαθητής. Σπουδὴ Παιδὸς τοῦ Chardin.
(Δῶρον τῆς κ. Ροδοκανάκη εἰς τὴν Ἐθν. Πινακοθήκην).

ΦΩΣ ΑΝΕΤΕΙΛΕ ΜΕΓΑ

Οὐρανόθεν φῶς κατῆλθεν, ἵνα τοὺς θνητοὺς φωτίσῃ
Καὶ πρὸς ἀθανάτους τρίβους τοὺς πιστοὺς καθοδηγήσῃ.
Ἀλλὰ καὶ ζωὴν τοῖς πᾶσι νὰ παράσχῃ ἐβουλήθη
Καὶ δικαίως ζωοδότης παρὰ τῶν πιστῶν ἐκλήθη.
Καθηγίασε τὰ πάντα κ' ἐξωράϊσε τὰς πόλεις,
Στηλιτεύων τὴν κακίαν καὶ δεικνύων τοὺς ἐξώλεις.

Ὁ Χριστὸς τυγχάνει οὗτος, ἐκ Θεοῦ γεγεννημένος
Καὶ Υἱὸς προαιωνίως ὑπ' Αὐτοῦ πεφιλημένος.
Ὅθεν καὶ Σωτὴρ καλεῖται καὶ μεσίτης κ' εὐεργέτης,
Καὶ ζωῆς τῆς αἰωνίου ποδηγὸς καὶ ἀρχηγέτης.
Θεὸν ἕνα ὁμολόγει ἐν τρισὶ προσώποις ὄντα,
Ὃς παρήγαγε τὸν κόσμον, μέλλοντά τε καὶ παρόντα.

Ὅθεν ἔγνωσαν οἱ πάντες τὸν τῶν ὅλων βασιλέα,
Κι' ὡς Θεὸν ἐδοξολόγουν καὶ τοῦ κόσμου συνοχέα.
Παρεδέξαντο τὸ Πνεῦμα, ὡμολόγουν τε τὸν Ρύσιην,
Καὶ ἐλάτρευον τὸν μόνον Παντουργὸν ἅμα καὶ Κτίσιην.
Ἵνα δὲ συντόμως εἴπω, ἔλαμψε φῶς μέγα πᾶσι,
Καὶ ἐφώτισε γνωρίσαν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνάσσει.

Ἄνακτα τοίνυν τοιοῦτον καὶ φιλάνθρωπον Σωτῆρα,
Κι' ἀγαθῶν μυρίων ὅσων παροχέα καὶ δοτῆρα,
Ἀγαπήσωμεν ἐνθέρμως καὶ πειθώμεθα προθύμως,
Ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦντες σταθερῶς καὶ πανευθύμως.
Ὁ τοὺς νόμους τηρῶν τούτου καὶ διδάγματα τὰ θεῖα
Διελεύσεται τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ κ' εὐπραγίᾳ.

Χ. Κ. Μακρῆς

ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΚΙΑΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

XXVI

ΕΞΙΛΕΩΣΙΣ

Ὅταν ἡ αὐγὴ ἐπεφάνη, ἤρχισαν ἐκ νέου οἱ χοροὶ καὶ αἱ ὀργιαστικαὶ λατρεῖαι περὶ τὴν Δαμάριδα.

Ἄνεμος ἰσχυρότατος εἶχεν ἐγερθῇ, ὠθῶν ἐπὶ τοῦ ζοφεροῦ αἰθέρος νέφη ὀγκώδη εἰς σχήματα τεράτων, ὡς οἱ θεοὶ τοὺς ὁποίους ἐλάτρευον ἐν Χαλδαίᾳ. Ζῶα μετὰ πτερύγων καὶ μετὰ κεφαλῶν λεόντων ἢ ἱεράκων, ἐπὶ σωμάτων ταύρων καὶ ὀνάγρων μετὰ κεράτων καὶ ὀνύχων, ἐνῷ οἱ μυκηθμοὶ τῆς καταιγίδος, δι' ὧν ἐκαλύπτοντο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν οἱ οὐρλιασμοὶ τοῦ ὄχλου, ἐφαίνοντο ὡς προερχόμενοι ἀπὸ τὰ τέρατα ἐκεῖνα τοῦ αἰθέρος.

Ἡ λαῖλαψ ἐτάρασσε τῶν ὑδάτων τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς ἀόρατος τρίαινα πλήττουσα ταῦτα, οἱ δὲ κύκνοι ἔντρομοι καὶ κρύπτοντες τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὰς πτέρυγάς των, ἐκρύπτοντο εἰς τοὺς μᾶλλον ἀπροσίτους μυχοὺς τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ φύσις καὶ ὁ ὄχλος συνήνουν τὴν λύσσαν των κατὰ τῆς Δαμάριδος.

Τὴν προτεραίαν ἡ ὀχλαγωγία εἶχε λάβει τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε ὁ ἀνθύπατος ἀνησύχησε καὶ μάλιστα μετενόησε διότι ἀνεμίχθη εἰς τὰς διενέξεις τῶν Ἐφεσίων. Ὅταν δ' ἔμαθεν, ὅτι τοῦ πλήθους ἡ μανία κατηυνάζετο διότι εὑρέθη τὸ θῦμα, ᾐσθάνθη, ὅτι ἠλαφρύνετο ἀπὸ τρομερόν τινα ἐφιάλτην.

Ἐκολακεύετο μάλιστα νὰ πιστεύῃ, ὅτι ἡ στάσις εἶχεν ἀναχαιτισθῇ διὰ τῆς πυγμῆς του, ὅτε τῷ ἀνήγγειλαν, ὅτι ὁ ἀπόστολος ἐζήτει ἀκρόασιν. Τί ἐπεθύμει; Ἴσως, ἵνα τὸν εὐχαριστήσῃ, βεβαίως. Ἀλλ' ὅταν ὁ Παῦλος ἐπεχείρησε νὰ διεγείρῃ τὴν εἰσπλαγχνίαν του ὑπὲρ τῆς μαρτυρούσης εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὄχλου νεάνιδος, ὁ ἀνθύπατος ἀνέκραξεν ἐν ὀργῇ:

— Εὑρίσκεις λοιπόν, ὅτι δὲν ἔκαμα ἀρκετὰ διὰ σᾶς; Ἐλπίζω, ὅτι ὁ Γάλλιος θὰ εἶνε πολὺ εὐχαριστημένος δι' ὅ,τι ἔπραξα.

Καὶ προσέθηκε δι' αὐστηροῦ καὶ σκληροῦ ὕφους, ἐξαλείφοντος πᾶσαν ἐλπίδα:

— Τί ἐνδιαφέρει τὴν Ρώμην μία παιδίσκη;

Οὕτως ἡ Δάμαρις ἔμεινε μόνη μὲ τὸν Θεόν της, καθ' ὅλων ἐκείνων τῶν μανιακῶν ἀνθρώπων. Ἐν τούτοις ἡ ζωή της ἐξήρχετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ ταλαιπωρουμένου σώματός της. Αἱ πληγαὶ ὅσας ἔλαβεν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ σώματος κατ' ἀρχὰς τὴν ἐπόνουν, ὡς νὰ τῇ ἐπέθετον σίδηρον πεπυρακτωμένον. Τὸ αἷμα της εἶχε ρεύσει ἀφθόνως. Ἔπειτα καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐπάγωσαν οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες της· ἤδη δὲ τὸ θανάσιμον ψῦχος ἤγγιζε τὴν καρδίαν της.

Δὲν ᾐσθάνετο τίποτε, δὲν ἔβλεπε τίποτε. Οἱ δήμιοί της ἀντιληφθέντες τὸ ἐγγίζον τέλος της ἠθέλησαν νὰ τὴν κρατήσουν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ, διότι ὁ θάνατός της θὰ ἐσήμαινε τὸ τέλος τῶν ὀργίων του.

Νῦν ἔζη μόνη ἡ ψυχή της. Καὶ εἰς μίαν στιγμὴν διαλάμψεως τοῦ πνεύματός της, ὅλη ἡ παιδικὴ ζωή της διῆλθεν ὡς ἐν ὀπτασίᾳ. Ἐπανεῖδε τὴν ἀγοράν, τὴν οἰκίαν της εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀκρόπολιν ἐν ὅλῃ τῇ αἴγλῃ της. Ἔπειτα ἀνεμνήσθη τοὺς προφητικοὺς λόγους τῆς γραίας μακεδόνος: «Δύο ὄντα ὑπάρχουν ἐν σοί, δύο ὄντα καὶ δύο καλλοναί, ἐξ ὧν ἡ μία ὀφείλει ν' ἀπωλεσθῇ ἐκ τῆς ἄλλης».

Ἡ ὀπτασία αὕτη ἐλάχιστα διήρκεσεν. Ἤρχισε νὰ προσεύχηται καὶ ἐξαίφνης τὸ πρόσωπόν της ἔλαμψεν ἐξ ἀγαλλιάσεως, ὡσεὶ ἐπρόκειτο νὰ δρέψῃ τὴν μεγαλειτέραν τοῦ κόσμου χαράν.

Ἐν τῇ ἀπείρῳ ταύτῃ εἰρήνῃ, μία θλῖψις ἐπῆλθεν ἐκ μιᾶς σκέψεως: Ποῦ ἦτο ὁ Ἀπολλωνίδης; Ὦ! καὶ νὰ ἦτο δυνατὸν τὸ μαρτύριον τοῦτο τῆς μνηστῆς του νὰ ὡδήγει τὴν ψυχήν του τέλος πρὸς τὸ θεῖον φῶς! Καὶ μὲ τὰς ὀλίγας δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι τῆς ἔμενον προσηύχετο δι' ἐκεῖνον.

Ὄχι, ὁ Ἀπολλωνίδης δὲν τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ. Καθ' ὃν χρόνον ὁ λαὸς ἔσυρε τὴν Δάμαριν εἰς τοὺς δρόμους τῆς Ἐφέσου, ἡ δυστυχὴς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ἀντιληφθῇ, ὅτι λυσσωδῶς προσεπάθει νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτῆς καὶ τὴν ἐλευθερώσῃ, κινδυνεύων νὰ καταξεσχισθῇ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ ὄχλου. Καὶ ἐχρειάσθη ἡ δύναμις πέντε ὅλων ἀθλητῶν διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνουν.

Ὁ Εὐρυβάτης, μαινόμενος ἐκ τῆς ἀδυναμίας του νὰ βοηθήσῃ τὸν φίλον του, ἐμίσει τὸν λαὸν καὶ τοὺς θεούς του.

«Λοιπόν! Ἔλεγε μονολογῶν, ἐνῷ ἐβάδιζε, Λοιπόν! Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λατρεύουν δὲν εἶνε τὸ Ὡραῖον, διότι ἐνῷ ἔχουν αὐτὸ τὸ ἔμψυχον Κάλλος, τὸ λακτίζουν καὶ τὸ φονεύουν! Τί

εἴδους λατρεία εἶνε λοιπὸν αὐτὴ ἡ θρησκεία των, ἀφοῦ μεταβάλλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς κτήνη ἄγρια; Τί εἴδους θεότητες εἶνε αὐταί, αἱ εὐχαριστούμεναι μὲ τοιαῦτα θύματα;»

Ἀφ' ἑτέρου ὁ ἐρωτισμὸς τῆς Δαμάριδος τὸν ἐπλήρου ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ. Καὶ ἀκαταπαύστως ἡ σκέψις αὕτη ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του.

«Ὑπάρχει λοιπὸν θεὸς τὸν ὁποῖον ν' ἀγαπᾷ τις τόσον ὥστε νὰ ἀποθνήσκῃ δι' αὐτόν;»

Ἐνῷ δ' ἐβάδιζεν οὕτω, ὡς τρελλός, συνήντησε τὸν Γάϊον καὶ τὸν Ἀρίσταρχον, ἐρχομένους ἐξ ἀντιθέτου μετὰ πολλῶν ἄλλων.

Ὁ Εὐρυβάτης τοὺς ἀνεγνώρισε καὶ ἀμέσως ἐφώναξεν:

— Ἔ! λοιπόν! Ἀφίνετε οὕτω νὰ σκοτώνουν μίαν κόρην τῆς θρησκείας σας;.. Τόσον δειλοὶ εἶσθε σεῖς οἱ χριστιανοί;

— Ἂν ἔρχεσαι μαζύ μας, θὰ ἰδῇς, ὅτι δὲν εἴμεθα δειλοί.

— Ἔρχομαι! ἀπήντησεν ὁ Εὐρυβάτης. Εἶνε βέβαιον, ὅτι εἰς μάτην θὰ ἀπολακτισθῶμεν ἐκ τῆς ζωῆς ταύτης, ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσέως, οἱ πρόγονοί μου, δὲν διεκινδύνευσαν τὴν ζωήν των χάριν μιᾶς γυναικός, ἡ ὁποία δὲν ἠξίζεν, ὅπως ἡ Δάμαρις;

Ἔπειτα δὲ σιωπηλῶς τοὺς ἠκολούθει, καὶ ἡ σιγή του αὕτη ἐμαρτύρει, ὅτι πολλὰ πράγματα συνέβαινον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ φιλοσόφου. Ἐνῷ διήρχοντο πλησίον τοῦ ναοῦ, ἤκουσαν κραυγὰς ἀνθρώπου τινός, καλοῦντος εἰς βοήθειαν. Ἦτο ὁ Ἀπολλωνίδης δεδεμένος, διὰ σχοινίων καὶ ἐρριμμένος εἰς σκοτεινήν τινα γωνίαν.

— Ἔλθετε νὰ τὸν λύσωμεν, ἀνεφώνησεν ὁ Εὐρυβάτης.

Τὸν ἀπηλευθέρωσαν ἐκ τῶν δεσμῶν του καὶ μετ' ὀλίγον ἡ συνοδεία ἐπανέλαβε τὸν δρόμον της, ὅτε συνήντησαν τὸν Παῦλον.

— Ποῦ πηγαίνεις Γάϊε καὶ σὺ Ἀρίσταρχε; Ποῦ πηγαίνετε σεῖς ὅλοι, ὡπλισμένοι μὲ ξύλα καὶ μὲ ῥάβδους;

— Πηγαίνομεν ἐκεῖ, ὅπου σὺ ὤφειλες νὰ ἦσο! Ἐβόησεν ὁ Εὐρυβάτης καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του μετὰ τοῦ γλύπτου.

— Σᾶς ἀπαγορεύω νὰ ἐκτελέσετε τὸν σκοπόν σας. Σᾶς τὸ ἀπαγορεύω, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, ὅστις εἶπεν: «Μάχαιραν ἔδωσας, μάχαιραν θὰ λάβῃς».

— Ὥστε ν' ἀφίσωμεν νὰ ὑβρίζουν καὶ νὰ σφάζουν τὴν ἀδελφήν μας;

— Φεῦ! Καὶ τίς θὰ ἠδύνατο νὰ κατισχύσῃ αὐτοῦ τοῦ μανιώδους ὄχλου; Μόνος ἐγὼ ὀφείλω νὰ ἐπέμβω καὶ μὲ τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη εἰς χεῖρας μου.

Οἱ νέοι προσεπάθησαν νὰ ἐπιμείνουν, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐπιβλητικῆς θελήσεως τοῦ Παύλου ὑπήκουσαν.

Ὅταν ὁ Ἀπολλωνίδης εὑρέθη πρὸ τοῦ λευκοῦ σώματος τῆς Δαμάριδος, ἄπελπις ἀνεβόησε:

— Κατεβάσατέ την, δώσατέ μου αὐτήν! Παύσατε πλέον, χαμερπεῖς σκύλλοι!

— Τί ζητεῖς, τοῦ ἀπήντησαν αὐστηρῶς αἱ ἱέρειαι. Θέλεις νὰ πλησιάσῃς, διὰ νὰ προσφέρῃς τὴν λατρείαν σου, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι;.. Ἁρπάξατε τὸν τρελλὸν αὐτὸν καὶ φέρατέ τον πλησίον τοῦ βάθρου τῆς θεᾶς, ἀφοῦ μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν ἐκδηλώνει τὸ σέβας του!

Ἀλλά, καθ' ἣν στιγμὴν εἷς ἱερεὺς ἔθηκε τὴν χεῖρα του ἐπ' αὐτοῦ, ὁ Ἀπολλωνίδης τοῦ κατέφερε τοιοῦτον κτύπημα, ὥστε ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μὲ τὴν κεφαλὴν αἱματωμένην.

Τότε τὸ πλῆθος ἀκάθεκτον ἐφώρμησεν.

— Ἐκτύπησε τὸν ἱερέα τῆς Μεγάλης Θεᾶς! Νὰ τὸν σχίσωμεν ἀμέσως!

Ὁ Εὐρυβάτης ματαίως προσεπάθει νὰ τὸν ὑπερασπίσῃ.

— Ἐφέσιοι, ἀνέκραξεν, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον θέλετε νὰ φονεύσετε, εἶνε ὁ Πάριος Ἀπολλωνίδης. Ὁ βέβηλος οὗτος εἶνε αὐτὸς ὁ δημιουργὸς τῶν θεῶν, τοὺς ὁποίους λατρεύετε. Ἐνθυμηθῆτε τὸ ἔξοχον ἐκεῖνο ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον κατεστράφη! Αὐτὸς εἶνε ὁ γλύπτης καὶ μόνος αὐτὸς δύναται νὰ σᾶς τὸ ἀντικαταστήσῃ!

Ἀλλ' ὁ Ἀπολλωνίδης τὸν διέκοψε:

— Τοὺς θεούς σας τοὺς ἀπεχθάνομαι καὶ τοὺς μισῶ... Τὸ ἄγαλμά μου θὰ τὸ εἶχα καταστρέψει ἐγώ, ἂν δὲν μ' ἐπρολάμβανεν ἡ Δάμαρις!..

Τότε παρενέβη ὁ Παῦλος ἐπιζητῶν νὰ στρέψῃ καθ' ἑαυτοῦ τὴν μανίαν τοῦ ὄχλου.

— Εἷς μόνος, ὦ Ἐφέσιοι, εἶνε ὁ αἴτιος τῆς ὀργῆς σας. Ἐγὼ αὐτός!..

Ἀλλ' οἱ μαθηταί του διὰ τῆς βίας παρασύροντες αὐτόν, δὲν ἄφησαν νὰ τελειώσῃ τὴν φρᾶσιν του, ἥτις ἔληξεν οὕτως εἰς ἀδιόρατον σημεῖον εὐλογίας, τὸ ὁποῖον μόνη ἡ Δάμαρις διέκρινεν.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀπολλωνίδης ἐφώναζεν ἀκόμη:

— Τώρα πλέον δὲν λατρεύω ἢ ἕνα μόνον Θεόν, ὦ Δάμαρις, τὸν Θεόν σας!

Θεῖον τότε μειδίαμα περιέβαλε δι' αἴγλης τὸ πρόσωπον τῆς ὠχρᾶς κόρης, γαλήνη δ' ἐπιβλητικὴ διεχύθη εἰς τὰ χαρακτηριστικά της καὶ μία πνοὴ ἐξώγκωσε τὰ στήθη της. Ἔπειτα ἡ κεφαλή της ἔκλινεν ἀκίνητος ἐπὶ τῶν ὤμων της.

Μία φωνὴ πανταχόθεν ἠκούσθη:

— Εἶνε νεκρά!

Καὶ τὸ πλῆθος ἐσκίασε μακρὰ σιγὴ καὶ εἶδος τι συγκινήσεως.

Ἡ Παννυχὶς κάτωχρος ἐκ τρόμου καὶ κατατρυχομένη ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς της, μακρόθεν παρετήρει τὸ θέαμα. Ἐζήτει συγχώρησιν, ἀπηύθυνε πρὸς τὴν θνήσκουσαν φίλην

Ἡ Μαθήτρια
(Δῶρον ἐπίσης τῆς κ. Ροδοκανάκη).

της λόγους γλυκυτάτους ἀποχαιρετισμοῦ, ἀλλ' ὁ Τρυφαίνης τῇ ἐφώναξε :

— Τί ἠμποροῦμεν νὰ τῆς κάνωμεν ; Ἔλα, Παννυχίς. Προσπάθησε νὰ εὕρωμεν πελάτας. Διότι ἐξάπαντος θ' ἀποθάνω καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς πείνης.

— Ἀ ! φαῦλε ! Ἐδῶ εἶσαι καὶ σύ, ἐγρύλλισεν ὁ Εὐρυθάτης.

Καὶ πανευτυχής, διότι εὗρεν ἐν θῦμα νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Ἀπολλωνίδην, ἐπέπεσε κατ' αὐτοῦ καταφέρων λυσσώδη κτυπήματα διὰ τῆς ράβδου του.

Ἡ Παννυχὶς ἀναίσθητος καὶ ἄλλα ὁραματιζομένη, οὐδὲν ἐκ τούτων ἔβλεπεν.

— Ὡραῖα μου Δάμαρις, ἐψιθύριζε, μόνη μου φίλη, σὺ τώρα εἶσαι ἐλευθέρα, ἐνῷ ἐγὼ τοῦ λοιποῦ θὰ εἶμαι ἔρμαιον τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ μίσους !

Ὁ ὄχλος συνελθὼν πλέον ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἐπέπεσε κατὰ τοῦ νέου θύματος καὶ ἐξέσπα τὸ μῖσος του κατὰ τοῦ Ἀπολλωνίδη. . .

* * *

Ἡ καταιγὶς εἶχε κοπάσει. Ἐκ τοῦ λιμένος μία τριήρης ἀπέπλεε διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ ἠκούετο τὸ ἆσμα τῶν εὐθύμων ναυτηλατῶν, ἐν ρυθμῷ συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ ἁρμονικοῦ παφλασμοῦ τῶν κωπῶν ἐπὶ τῶν κυανῶν ὑδάτων.

ΤΕΛΟΣ

(Κατὰ τὸ γαλλικὸν τοῦ Ἐρ. Γκερλαὶν)

ΑΝ-ΠΡΙΝ.

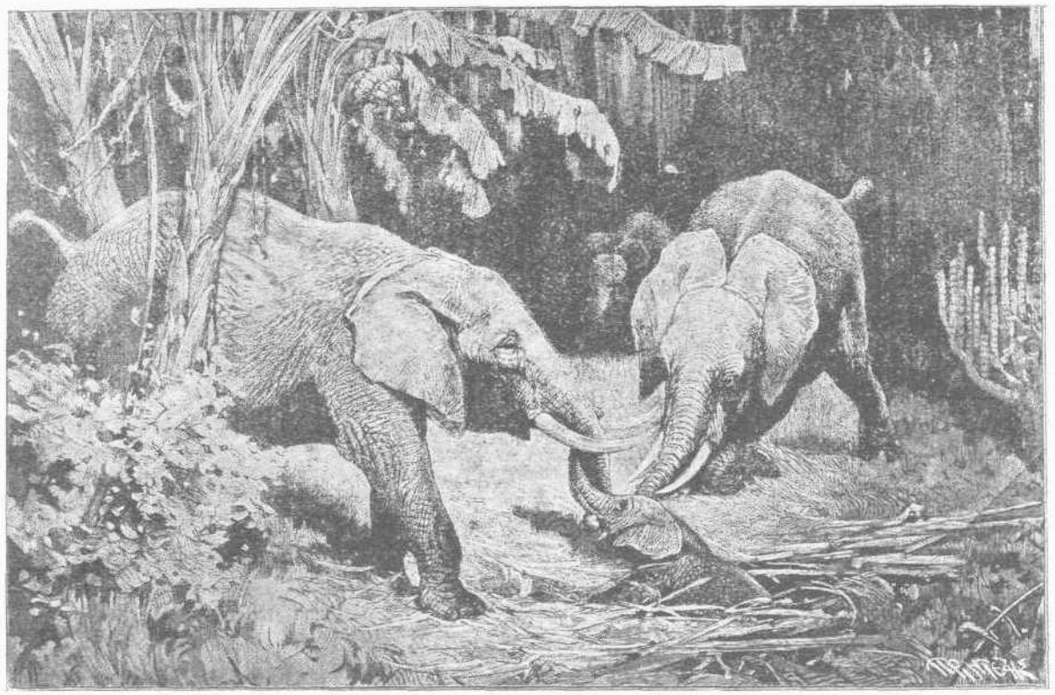

Ο ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΕΛΕΦΑΣ

Ἡ ἄνωθι περίεργος εἰκὼν ἀναπαριστᾶ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἑνὸς ἐλέφαντος πεσόντος εἰς παγῖδα στηθεῖσαν ὑπὸ τῶν μαύρων τοῦ μέρους ἐκείνου, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ διασήμου ἐξερευνητοῦ τῆς Ἀφρικῆς H. Johnston. Οἱ μαῦροι θηρευταὶ τῆς Ἀφρικῆς συνηθείζουν νὰ κατασκευάζωσι λάκκους, οὓς καλύπτουσι διὰ κλάδων, ἐν οἷς συλλαμβάνουσι πίπτοντας τοὺς ἐκεῖσε διερχομένους ἐλέφαντας. Ἀλλὰ καὶ οἱ συνάδελφοι τούτων, ὡς φαίνεται, φροντίζουσι καὶ ἐλευθερώνουσιν αὐτοὺς, ὁπότε τοῖς δίδεται εὐκαιρία καὶ μίαν τοιαύτην σκηνὴν ἀναπαριστᾷ ἡ προκειμένη ἄνωθι εἰκών.

Ο ΑΝΤΑΡΤΗΣ

Μάνα, ποῦ ἔχει τὴ καρδιά, σᾶν λεονταρισῦ μεγάλη
γονατισὴ προσεύχεται, ἐμπρὸς στὴ Παναγία
Ἕνα τῆς ἔρεινε παιδί . . . . χωρὶς ἐλπίδα ἄλλη
Κι' αὐτὸ ἀντάρτης θέ νὰ βγῇ ζητώντας λευθερία . . .
Τὰ δυό της μάτια ποῦ θεριά, καὶ κεῖνα τὰ φοβίζουν
μάτια ποῦ τόσο εὔκολα στὸ πόνο τους δὲν κλαῖνε
τὰ νειάτα καὶ τὴ λεβεντιά, τοῦ γυοῦ σὰν ἀντικρύζουν
τὰ πικραμένα χείλη της, αὐτὰ τὰ λόγια λένε . . .
«Παιδί μου ἐτοῦτο τὸ σπαθί, ποῦ τῆς Γραβιᾶς τὸ χάνι
τὸ Ἅγιο χέρι ἐκράταγε τοῦ δολίου σου πατέρα
ὅταν ἀπ' αἷμα τουρκικὸ ἡ κόψη του μουδιάσει
τότε μονάχα θὰ μπορῆς νὰ μὲ καλῆς μητέρα . . . .
Πέρασε τὸ λεπίδι του σ' ὅσαις καρδιαῖς μπορίσης
Εἶναι πιστὸ σὲ ὅποιονε ξέρει καὶ τὸ βαστάει
πάρ' το παιδί μου ἡ Μάνα σου στὸ δίνει καὶ θυμήσου
ὅπως καὶ γῶ ἔτσι κ' αὐτό, πιστὰ θὰ σ' ἀγαπᾷ . . . .
Σύρε παιδί μου στὸ καλό, ποτὲ μὴ λησμονήσης
ὅπως τ' ἀδέλφια σου τὰ δυὸ σοῦ τᾶχουν σκοτωμένα
Ὦ ! ! ἂς μοῦ δώση ὁ Θεὸς ἐκδίκησι ν' ἀκούσω
κ' ἂς εἶναι 'κείνη ἡ ὕστερη μέρα μου γιὰ μένα.
Σύρε παιδί μου στὸ καλό, σοῦ δίνω τὴν εὐχή μου
εἰς τὸ καλό, λεβέντη μου, εἰς τὸ καλὸ παιδί μου» . . .

Ζάκυνθος **Ἄγγελος Σαλούτσης**

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

Πόσον γλυκὰ σ' ἠγάπησα καὶ πίστεψα σὲ σένα !
μὰ δὲν ἐσυλλογίσθηκα πῶς ἂν τὸ κῦμα πάλλῃ
πῶς ἂν φιλῇ μὲ ἔρωτα τῆς ἀμμουδιᾶς τὰ κάλλη
τἀφίνῃ καὶ ξανακυλᾶ τἄχη λησμονημένα !

Πόσον γλυκὰ σ' ἠγάπησα ὅσον καὶ τὰ λουλούδια !
μὰ δὲν ἐσυλλογίσθηκα πῶς ἂν τὸ ἄνθος θάλλῃ
θαρῦῃ καιρὸς νὰ μαραν θῇ καὶ τὸ πουλὶ ποῦ ψάλλῃ
σ' ἄλλο λουλοῦδι τράγουδα σ' ἄλλο λέει τραδούδια!

Σ' ἠγάπησα τόσον πολὺ σᾶν τὸ χρυσὸ ἀστέρι
ποῦ ρίχνει τὴν ἀχτῖδα του σὲ ῥόδο μυρομμένο
μὰ σᾶν περάσῃ σύννεφο καὶ σκιάσῃ τὸ καϋμένο
μὲ ἄλλο τώρα θὰ γελᾷ, ἄλλο θὰ εὕρῃ ταῖρι.

Ὅλα περνοῦν καὶ φεύγουνε κάθε χαρὰ ξεχνιέται
τὰ ὄνειρα συντρίβωνται καὶ αἱ ἐλπίδες σβύνουν
οἱ πόθοι μας νεκρώνονται δὲν ἠμποροῦν νὰ μείνουν
μὰ ἡ πρώτη ἀγάπη δὲν πετᾷ ποτὲ δὲν λησμονεέται.

Κλεάνθη Ροδτάνου

ΜΑΡΙΑΝΘΗ Α. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

(Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑξαμήνου ἀπὸ τοῦ θανάτου της).

Γυνὴ ὑπέροχος, προικισθεῖσα μὲ ἐξαιρετικὰς ἀρετὰς ἤθους καὶ πνεύματος. Θυγάτηρ τοῦ ἐκ τῶν πρώτων οἰκιστῶν τῆς Νεαπόλεως καὶ κτήτορος τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, Νικ. Ἐξωμερίτου. Σύζυγος τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξίου Ἡλιοπούλου, διευθυντοῦ τῶν ἀνακτορικῶν ἀργυροφυλακείων, ἐπὶ ἑξήκοντα τρία συνεχῆ ἔτη ὑπηρετήσαντος τὸν Βασιλικὸν οἶκον, δὲν ἔμεινεν ἀμέτοχος καὶ τοῦ μεταπολιτευτικοῦ σάλου, ὑπερασπίσασα τὸ γόητρον τοῦ οἴκου τούτου· ἕνεκα δὲ καὶ τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν, οἵτινες κατῴκησαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τοῦ συζύγου της οἰκίᾳ, μὴ ὑστερήσασα εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ φιλολογικὰ συνέδρια, ἅτινα ἐκεῖ συνεκροτοῦντο, ἐθαυμάσθη διὰ τὰ πλούσια τοῦ πνεύματος χαρίσματα, δι' ὧν ἐπεβάλλετο εἰς ἄνδρας, οἷοι ὁ Ζαΐμης καὶ ὁ Βούλγαρης, ὁ Λόντος καὶ ὁ Χαραλάμπης, ὁ Βερναρδάκης καὶ ὁ Κυπριανός, ὁ Λυκοῦργος καὶ ὁ Λιβαδᾶς, ὁ Καλογερᾶς καὶ ὁ Λάκων, ὁ Καρυστίας καὶ ὁ Κοντογόνης· καὶ κατόπιν οἱ Γεωργιάδης καὶ Οἰκονομίδης, οἱ Μητροπολῖται, ὁ Κόντος καὶ ὁ Ζολώτας κ.λ. Ἡ Ἀμαλία ἰδιαζόντως ἀγαπῶσα προσεκάλει εἰς τὸν πύργον της νὰ παραθερίζῃ, ποικίλα δῶρα αὐτῇ προσφέρουσα. Ὁπότε δὲ κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν ὁ σύζυγός της ἀνδραγαθήσας ἔσωσε τὸ ἀνακτορικὸν ἀργυροφυλακεῖον μετὰ τῶν πολυτίμων ἐκεῖ κειμηλίων καὶ πολλῶν ἐγγράφων, τυχὼν τοῦ πρώτου ἀριστείου καὶ ἐκτενῶν ἐγκωμίων καὶ ἐν τῷ Βαυαρικῷ τύπῳ διὰ τὴν ἰδανικὴν τιμιότητα, ἡ Μαριάνθη ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῆς πολιορκηθείσης οἰκίας της, ἣν δὶς καὶ ὁ Ὄθων ἐτίμησε δι' ἐπισκέψεως, ἠπείλει διὰ μιᾶς καραβίνας τοὺς κάτωθεν γαυριῶντας, προσπαθοῦντας νὰ εἰσελάσωσι καὶ θραύσωσι τὰς μεγάλας τῶν Βασιλέων εἰκόνας.

Διὰ τὴν ἔκτακτον πνευματικήν της ἀνάπτυξιν, σώζεται ἔτι θαυμάσιος πίναξ (ὑπὸ διασήμου τότε καλλιτέχνου ἐπεξειργασμένος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἀναγράφεται ποίημα πρὸς αὐτὴν ἐθνικοῦ ποιητοῦ), ὃν τῇ προσήνεγκον ποτὲ εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀλησμονήτων φιλολογικῶν ἑσπερίδων.

Ἀρτίας παιδεύσεως, ὑπερόχου ἠθικῆς διαπλάσεως καὶ διακρινομένη δι' ἐπίζηλα προτερήματα, ἡ ὡραία δέσποινα διήγαγε τὸν βίον σεμνοπρεπέστατα, ἀφοσιωθεῖσα εἰς μὲν τὴν Οἰκογένειαν, ὡς μήτηρ σπανίας στοργῆς, εἰς δὲ τὴν κοινωνίαν ὡς φιλάνθρωπος καὶ ἐν παντὶ πρόθυμος ἐργᾶτις ἐν τῇ εὐπραγίᾳ.

Ἀπέθανε, κηδευθεῖσα μεγαλοπρεπέστατα, εἰς ἡλικίαν 76 ἐτῶν, ἀφήσασα τὸν μόνον υἱόν της, τὸν ἀγαπητὸν φιλόλογον κλ.κ. Χρ. Α. Ἡλιόπουλον, ἀντάξιον γόνον τῆς ἀλησμονήτου ταύτης μητρός.

ΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Μετ' ἐπισημότητος ἑορτάσθη ἐν τῷ Συλλόγῳ «Παρνασσῷ» ὑπὸ τῶν συνεργατῶν τῆς «Πινακοθήκης» ἡ δεκαετηρὶς αὐτῆς.

Παρισταμένου τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου, τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, δημοσιογράφων, λογίων, καλλιτεχνῶν καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου ὡμίλησαν περὶ τοῦ περιοδικοῦ τύπου καὶ εἰδικώτερον περὶ τῆς «Πινακοθήκης» ἡ Δὶς Εὐγενία Ζωγράφου καὶ οἱ κ. κ. Θ. Τζαβέλλας, Πολ. Δημητρακόπουλος καὶ Δημ. Καλογερόπουλος, διευθυντὴς τῆς «Πινακοθήκης», πρὸς ὧν ζωηρόταται ἐξεδηλώθησαν συμπάθειαι·

Δημ. Καλογερόπουλος

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΑΡΔΙΑ

Φροῦδος καὶ ἄστατος ἡ ἀνθρωπίνη καρδία. Τώρα μὲν ὀργίζεσαι καὶ ὀμνύεις ἐκδίκησιν, τώρα δὲ γαληνιᾶς καὶ κατευγάζεται ἡ ὀργή σου. Τὴν πρωΐαν ἠγάπησας περιπαθῶς καὶ διαπύρως, τὸ ἑσπέρας δὲ ἐλησμόνησες τὸ ἄμετρον πάθος σου! Πρὸ μικροῦ ἐθρήνεις καὶ ὀδήρεσο ἀπαρηγορήτος, ζητοῦσα ἐν τῷ θανάτῳ τὴν λήθην, ἤδη γελᾶς καὶ χαίρεις σκεπτομένη πῶς νὰ μακρύνῃς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ζωήν σου. Ω! ἄστατος ἀνθρώπινος καρδία, μὲ οὐδὲν δύνακαί τις νὰ σεπαρομοιάσῃ!

Οἱ ποιηταὶ σὲ ὠνόμασαν ῥόδον. Οἴμοι! Τὸ ῥόδον μαραίνεται πλὴν τὰ ὤχρὰ πεταλά του διατηροῦσιν εἰσέτι γλυκεῖαν τινὰ εὐωδίαν. Σὲ ὅμως μαραίνουσι καὶ ἀφαιροῦσι τὴν καλλονήν σου τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα βασιλεύουσιν ἐν Σοί. Ὠθουμένη ὑπὸ ἀγνώστου δυνάμεως πρὸς ἀγνώστους ἀκτὰς πρὸς πικρὰς ἢ γλυκείας ἐκπλήξεις, λησμονεῖς τὰ πρῶτα ἀγνά σου αἰσθήματα τῶν ἀφελῶν παιδικῶν σου χρόνων.

Ἔγινες ἐγωίστρια. Ἔγινες ψιλόδοξος. Ὦ! ποτὲ δὲν ἐσκέφθης ἴσως ὅτι ἡ ἡμέρα ἥτις διὰ ψυχρᾶς πλακὸς θά σε καλύψῃ δὲν εἶνε πολὺ μακρὰν Οὐδέποτε ἐσκέφθης τόν θάνατον, τὸν φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον θάνατον ὅστις ἀμείλικτος θὰ σὲ ἁρπάσῃ ᾖφερων σε εἰς τὸ τρομερὸν ἄγνωστον. Διατήρησον ὦ! ναί! διατήρησον τὴν ἀγνότητά σου». – Μετενόησεν –

Ἀλλ' ἰδού τώρα γελᾶς! Οἱ λόγοι μου λοιπὸν ἦσαν πτῖλα, ἅτινα ὁ ἀὴρ ἥρπασε καὶ ἐσπόρπισε μακράν. Ἠθέλησες πρὸς στιγμὴν νὰ σωθῇς, ν' ἀντιστῇς, ἀλλ' ἰδοὺ ὑπέκυψες καὶ ἐλησμόνησες.

Τρελλὴ ἀνθρωπίνη καρδία! Ὁ οὐρανὸς ὁ γλαυλὸς αἰθνιδίως καλυπτόμενος ὑπὸ μελανῶν νεφῶν, ἡ θάλασσα ἡ γαλανὴ ἡ πάραυτα ὑψουμένη ἀπειλητικὴ καὶ λυσσαλέα, ἡ αὔρα ἡ ἠδέως συρίζουσα μεταβαλλομένη εἰς ἀπαίσιον βοΐζοντα βορρᾶν, μόλις... μόλις..... δύνανται νὰ παραστήσωσι τὴν ἀστασίαν σου!

Κλ. Ροστάνου

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Τὰ μάτια σου εἶναι θάλασσα
μὲ κύματα ἀφρισμένα
ποῦ μὲς τὴ δόλια μου καρδιὰ
κτυποῦνε ἕνα ἔτα....

—

Τό κάθε κύμα ποῦ γλυκὰ
μὲς τὴ καρδιά μου σκάει
ἀντὶ νὰ σβύσῃ τὴ φωτιὰ
ἄλλοῦ φωτιὰ μοῦ πάει.

—

Φωτιά, ποῦ ἄναβη ἀπ' τὴ φωτιὰ
ποῦ βγαίνει ἀπ' τὴν καρδιά σου
καὶ στάκτη κάνει ὅσαις καρδιαῖς
πέσουνε στὴ Ματιά σου!!..

Ζάκυνθος **Ἄγγελος Σαλούτσης**

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Αἰγυπτιακή τις ἐφημερὶς ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὸ ἀκόλουθον εὐτράπελον:

«Κάποιος τοῦ ὁποίου ἀπέθανεν ἐν Χαρτούμ πιστὸς ἀδελφικός του φίλος, εὑρισκόμενος δὲ εἰς Κάϊρον καὶ μὴ δυνάμενος νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν κηδείαν του, παρήγγειλε τηλεγραφικῶς νὰ κατατεθῇ στέφανος ἐπὶ τῆς σωροῦ του καὶ ἐπὶ τῶν ταινιῶν νὰ τεθῇ ἐκτὸς τοῦ ὀνόματός του ἡ ἑξῆς φράσις «Καλὴν ἐντάμωσιν». Τὸ πρῶτον τηλεγράφημα ἠκολούθησεν ἀμέσως καὶ δεύτερον διὰ τοῦ ὁποίου παρηγγέλλετο ὁ ἀνθοπώλης νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν φράσιν: «Εἰς τοὺς οὐρανοὺς» ἐὰν ὑπάρχῃ χῶρος.

Ὁ ἀνθοπώλης μὴ ἐννοήσας τὸ τηλεγράφημα, ἔγραψεν ἐπὶ τῶν ταινιῶν τοῦ στεφάνου μὲ μεγάλα, ἐννοεῖται, χρυσᾶ γράμματα:

«Καλὴν ἐν·άμωσιν εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐὰν ὑπάρχῃ χῶρος».

—

Ὁ Τάκης χασμώμενος ἐν ὥρᾳ διαλείματος, ἐπί τινος θρανίου:

Ὁ διδάσκαλος. Διατί, παιδί μου, δὲν παίζεις καὶ σὺ ὡς οἱ ἄλλοι συμμαθηταί σου;

Ὁ Τάκης. Διότι τὸ διάλειμα εἶνε πολὺ μικρόν.

Ὁ διδάσκαλος. Ἀλλὰ τότε διατί κοιμᾶσαι;

Ὁ Τάκης. Διὰ νὰ μὴ βλέπω τὸ σδικον αὐτό.

—

Εἷς ἠλίθιος πατήρ. Παιδί μου, μὴ βασανίζεις τὰ ζῷα, διότι ποιὸς γνωρίζει, τί θὰ γείνῃς καὶ σὺ... μίαν ἡμέραν.

Ὁ παῖς. Ἄ, ἐγὼ πετέρα θὰ σοῦ ὁμοιάσω.

—

Ἐκείνη (λυπημένη δῆθεν)... Οὖρ! καϋμένε, ἔκαψες τὸ χαλὶ μὲ τὸ σιγάρον σου... Ἀλήθεια, θὰ μοῦ πάρῃς τὸ φόριμα;

Ἐκεῖνος... Ὦ βέβαια, ἡ ζημία αὐτὴ θὰ πληρωθῇ μὲ ἓν φόρεμα...

—

Ὁ διδάσκαλος (πρὸς τὸν μικρὸν μαθητήν του)— Δύνασαι, παιδί μου, νὰ μὲ εὕρῃς λέξιν συνώνυμον τοῦ ἐμπόρου;

Ὁ μαθητής (προθυμότατος). Μάλιστα, ὁ κλέπτης.

Ὁ διδάσκαλος. Πῶς τὸ κατάλαβες;

Ὁ μαθητής. Εὔκολα, εἰς τὸ σημερινὸν μάθημα τῆς ἱστορίας, μᾶς εἴπατε οἱ πρόγονοί μας εἶχον τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ διὰ τοὺς κλέπτας, ὡς καὶ διὰ τοὺς ἐμπόρους.

—

Φίλος πρὸς φίλον. Καϋμένε! Τὰ χάλασες λοιπὸν μὲ τὴν Ὀκτωβίαν, κόρην τὴν ὁποίαν ὅλος ὁ κόσμος ἠγάπα;

Ὁ ἄλλος. Μὰ ἀκριβῶς; καὶ ἐγὼ δι' αὐτὸ τὰ χάλασα.

—

Περίεργος χαιρετισμός. Δύο τυφλοὶ ἐπ' ἀρκετὸν συνωμιλήσαντες, ἀπεχωρίσθησαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους «Au revoir» φίλε μου.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ

20οῦ τεύχους.

55. Ἑρμησίλεως
Ἑρμῆς—ἵλεως
Ἔρως—Σελήμ.
56. Εἷς ὑπόικος ὑβρίσθη
57. Ἀτμὸς—Σφαῖρα.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Αἴνιγμα 62.

Με κεφαλὴν τῶν ποιητῶν
Αἱ κεφαλαὶ μ' ἐξαίρουν
Καὶ μόνον κοῦφαι κεφαλαὶ
Ἀκέφαλον μὲ ξέρουν.

Αἴνιγμα 63.

Πόλις εἶμ' ἑλληνική,
ἅμ' ὑπάρχ' ἡ κεφαλὴ
Ἄνευ ταύτης δὲ τί εἶμαι ;
Σύντροφος τοῦ νέφους κεῖμαι·
Τὴν μὲν πρώτην κεφαλὴν
Ν' ἀνταλλάξῃς ἂν θελήσῃς
Δυσαναχετῶν τὸ πλεῖστον
Θὰ δεχθῇς καὶ θ' ἀποτίσῃς
Τὴν ἀθῶαν μου καὶ πάλιν
ἂν ἀλλάξῃς κεφαλὴν
Τέρψιν μ' ἔχουσιν οἱ νέοι
καὶ ἀθῶαν καὶ καλήν.

64. Φύρῶν-Μίγῶν

Ἵ λ ε σ τ ι κ ο=Σ υ σ λ ι

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Κ. Α. Β ά ρ ν α ν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἀναμένομεν, ὡς γράφετε.—Α. Ν. Θ ε ο δ ό σ ι α ν Σᾶς ἀπηντήσαμεν σχετικῶς, ἀναμένομεν νεωτέραν σας.—Α. Σ. Ζ ά κ υ ν θ ο ν. Δελτάριον ἐλήφθη. Σᾶς ἀπαντήσαμεν.—Ι. Ζ. Τ ο υ ρ ν ο-Σ ε β ε ρ ῖ ν ο ν. Συνδρομὴ ἐλήφθη. Γράφομεν.— Α. Π. Π ρ ο ῦ σ σ α ν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Σᾶς ἀπαντήσαμεν. Εὐχαριστοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν ἀποδεχθῆτε πρότασίν μας.—Τ. Τ. Μ υ τ ι λ ή ν η ν. Ἐπιστολὴ καὶ ἐπιταγὴ ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀπηντήσαμεν.—Δ. Τ. Π α ζ α ρ ά κ ι ο ν. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἐστείλαμεν.—Α. Δ. Κ ά ϊ ρ ο ν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Γράφομεν.—Δ.Π. Ἀ λ ε ξ ά ν δ ρ ε ι α ν. Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.—Δ.Ο. Νέα Ὑ ό ρ κη. Χρυσόδετοι τόμαι σᾶς ἀπεστάλησαν. Χρήματα ἐλήφθησαν.—Χ. Κ. Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο ύ π ο λ ι ν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη, ἔχει καλῶς. Γράφω εἰς φιλον.—Π. Σ. Φ α κ ο ύ ς. Φυλλάδια ἐστάλησαν. Ταχυδρομικῶς γράφομεν.—Φ. Μ. Κ ά ϊ ρ ο ν. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν.—Π. Δ. Κ ά ϊ ρ ο ν. Ἀναμένομεν ὡς γράφετε.—Π. Φ. Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο ύ π ο λ ι ν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη Σᾶς ἀναμένομεν.—Κ. Δ. Κ έ ρ κ υ ρ α ν. Συνδρομὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν.—Κ. Λ. Τ α ΐ γ ά ν ι ο ν. Τόμος σᾶς ἐστάλη. Χρήματα ἐλήφθησαν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπέζης ἀποβλέπον εἰς τὴν δρευκόλυνσιν τῶν μικρῶν μετόχων κατὰ τὴν διενεργουμένην κατ' αὐτὰς ἐγγραφὴν ἐπὶ τῶν 50.000 νέων μετοχῶν τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, ἀπεφάσισεν ὅτι, μετὰ τὴν καταβολὴν τῆς α' δόσεως, ἥτις πάντως καταβληθήσεται τοῖς μετρητοῖς, ἡ δευτέρα καὶ τρίτη δόσεις θὰ δύνανται νὰ καταβληθῶσι καὶ τμηματικῶς παρὰ τῶν βουλομένων, ὑποδιαιρούμεναι εἰς ἴσας μηνιαίας δόσεις πληρωτέας κατὰ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ὁριζομένων διὰ τὴν καταβολήν, διαστήματα.

Ἡ εὐκολία αὕτη παρασχεθήσεται μόνον διὰ τὰς ἐγγραφὰς μικροῦ ἀριθμοῦ μετοχῶν, ἤτοι μέχρι 25 τοιούτων.

Ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ γνωστοποιοῦμεν τοῖς κ.κ. μετόχοις, ὅτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ἀγόμενον τὸ Συμβούλιον, ἀπεφάσισε νὰ δεχθῇ καὶ ἐγγραφὰς ἐκ μέρους κατόχων παλαιῶν μετοχῶν τῆς Τραπέζης ἀριθμοῦ ὀλιγωτέρου τῶν δέκα, ἀλλ' ὡς εἰκός, εἰς τούτους ἐπιτραπήσονται μόνον ἐγγραφαὶ ἐπιδεκτικαὶ μειώσεως, χωρὶς δηλονότι ἡ Τράπεζα ν' ἀναλαμβάνῃ ἐκ τῶν προτέρων εὐθύνην τινὰ περὶ τοῦ ἂν θὰ χορηγηθῶσιν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τοὺς οὕτω ἐγγραφησομένους αἱ μετοχαί, δι' ἃς ἤθελον ἐγγραφῇ.

Ἐν Ἀθήναις 18)31 Μαρτίου 1911

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς

Ζ. Κ. Μάτσας

Υ. Γ. Οὐδεμία ἀπολύτως ἀπόδειξις πληρωμῆς ἐφημερίδος διὰ τὴν ἄνω δημοσίευσιν ἀναγνωρίζεται, ἄνευ προηγουμένως ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Τραπέζης πρὸς τοιαύτην δημοσίευσιν.

ΤΟΜΟΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΙ

«ΦΥΣΕΩΣ» ΚΑΙ «ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ»

Χρυσόδετοι τόμοι τῆς «Φύσεως» προηγουμένων ἐτῶν ὡς καὶ τοῦ «Πανοράματος» δεδεμένου μετὰ 280 εἰκόνων, ὑπάρχουν ἐν τοῖς Γραφείοις ἡμῶν καὶ ἀποστέλλονται ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν παντὶ προαποστέλλοντι τὸ ἀντίτιμον, ἤτοι φρ. 15 δι' ἕκαστον τόμον τῆς «Φύσεως» καὶ φρ. 12 διὰ τὸ «Πανόραμα».

Διεύθυνσις Κύριον

Φ. Πρίντεζην

Διευθυντὴν τῆς «Φύσεως»

Εἰς Ἀθήνας